

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam po pošti, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbe brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira. — Za ostanila se plačuje od peterstopne peti-vrste po 12 h, če se se ostanila tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Depil naj se izvolje frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnništvo pa v pritličju. — Upravnništvo naj se blagovoljno pošilja naročnine, reklamske, ostanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenčeva“ znanost.

I.
(„Slovenčevim“ „učenjkom“ v spominsko knjigo napisal Pavel Groselj.)

In wie tiefem Irrthum also sind diejenigen befangen, welche, nicht selten im Tone wissenschaftlichen Ahrisäerthumes, unsere Verblendung beklagen, bei Erklärung der Welt ohne Endursachen auskommen zu wollen — Diese zeigen nur, dass sie im Grunde nicht wissen, was Erkennen sei. Es gibt für uns kein anderes Erkennen, als das mechanische — und demgemäss nur Eine wahrhaft wissenschaftliche Denkform, die physikalisch-mathematische.

Emil du Bois-Reymond
(Darwin versus Galiani,
Berlin 1876 p. 26.)

Četvero predavanj, ki sem jih govoril pred mnogobrojnimi občinstvom v ljubljanskem „Mestnem domu“, ni dalo spati „znanstvenikom“ okrog „Slovenca“. V dolgoznamen članku, polnem najpogostejših podtikanj (očitajo mi „laž“, „preračunjeno diletantsko omejenost in enostranost“, nadeli so mi človekoljubno ime „monstrum ignorantiae“ in še mnogo drugih krščanskih priimkov) — v članku polnem podtikanj in nevednosti so se torej obrnile „Slovenčeve“ znanstvene koriste proti meni, ker sem se že začetkom 20-ega stoletja drznil na Slovenskem obrazložiti širšemu občinstvu glavne rezultate moderne prirodoslovne vede. Iz delovanja neovrženih zakonov snovi in njenih sil izpeljujejo te vede postopek celega vesolja od mrtve snovi tja gor do človeka, trdno temelječ na nepobitnih znanstvenih aksiomih. Zadeva sama na sebi je torej strogo znanstvena, v znanstvenih stvareh pa se poslužujejo celo najbolj netaktni ljudje dostojnega tona, izvzemši seveda „Slovenčeve“ znanstvenike, ki so v omenjenem članku zagazili v ton, v katerem pač lahko razpravljajo o znanstvenih stvareh med seboj, ne pa pred slovensko javnostjo. V začetku 20-ega veka stojimo in ni

nam še dano, na Slovenskem odkrito in svobodno govoriti o obče priznanih znanstvenih stvareh, ne da bi se izpostavljali hudobni in plitvi kritiki.

Previsoko so mi vzvišena znanstvena razmotrivanja, da bi te kritike posnemal v tonu, ki je zanje postal že kar samostojen. Ne izplačalo bi se skleniti, da jim odgovarjam, vendar se mi zdi karistno, da se prepriča širša javnost, kako nizkotni in nevedni ljudje so pri nas na Slovenskem vzeli znanost v zakup.

Eden njihovih glavnih argumentov proti mojim izvajanjem je ta, „da še koprneče pričakujem prvih brčic.“ Ako merijo „Slovenčevi“ duševno zmoglost in znanost po dolgotrajni brki, tedaj mora večina duhovnikov nanjo resignirati.

Drugi argument paje prvemu enak in kulminira v tem, da je od mojih predavanj izostal „Pithecanthropus erectus“ (prehodna oblika med opico in človekom) — in res konstatiram z zadovoljenjem, da pri svojih predavanjih nisem opazil nikakega „Slovenčevega“ reporterja.

Toda oglejmo si nekoliko podrobneje omenjeni članek!

„Iz trigloditov (sic!) so se razvile ribe“, tako citira večak moje besede. Človek, ki niti ne loči „trilobita“, (v kambrijski zemeljni dobi živeče živali) od „triglodita“ (človeka, ki je bival po duplinah), se hoče podajati v prirodoslovno polemiko? V tozadnevem predavanju sem namreč govoril o majhnih, rakom sorodnih živalicah, o trilobitih, ki so živeli v takozvani kambrijski in silurski zemeljski dobi na dnu morja; nato sem prešel v prihodnjo dobo naše zemlje, v takomenovano devonsko formacijo, in omenil, da so se v tej dobi pojavila na zemlji že višja bitja — prve ribe. In te trilobite je prekrstil v svoji nevednosti „Slovenčev“ učenjak v triglodite! — in trdil gorostasnost, da so se po mojem izvajanju iz teh „trigloditov“ razvile ribe. Ta stavek sam že priča o blesteči vaši nevednosti. Ljubi „Slovenec“, tu bi bil na mestu izraz „monstrum ignorantiae!“

Toda ta odstavek še ni višek ne-

vednosti. Takoj nato čitamo sledečo veselo novico: „Ribe, katerim je v morju kmalu postalo „pretesno“, so prišle na suho, kjer so se silno razmnožile ter razvile v vretenčarje.“ Ribe so se po „Slovencu“ razvile v vretenčarje (Wirbeltiere)! Glejte! Torej niti toliko prirodoslovne izobrazbe nima vaš večak, da bi vedel, da ribe same že spadajo med vretenčarje, kar ve vsak kmet, ki je sploh kdaj kako ribo jedel. Gospodu, ki ne ve, da ima riba v svojem hrbtu vreteno (recte hrbtenico), bi svetloval, da si omisli Pokornega „Prirodopis živalstva“, predno se zopet loti kake slične polemike. — Toda čujmo dalje!

„V mezozoični dobi nahajamo zaurije in kuščarje. Tudi ti so se silno razmnožili; postalo jim je pretesno, začeli so mahati z udi in postali so ptiči,“ me citira dalje.

Naš prirodoslovec, ki mu je paleontologija (nauk o pradednih živih bitjih na naši zemlji) španska vas, seveda zopet ne ve, da mezozoični kuščarji tudi spadajo med zaurije in tako jih navaja v svoji naivnosti ločene ene poleg drugih, nekako tako, kot če bi jaz zapisal: „Na zemlji prebivajo ljudje in mošče.“

Iz teh kuščarjev so se v resnici razvili ptiči, toda ne na naiven način, ki mi ga v nevednosti podtika naš večak. Pri predavanju sem pokazal sliko takega kuščarja, ki je letal po zraku, dasi je bil še pristen kuščar. Spretni udi so se mu namreč razvili v mogočne perotnice, zove se Pterodactylus. (Primerja: Karl Zittel — Grundzüge der Paläontologie; Leipzig 1895 pp 719—26) Na eni strani sem pokazal kuščarja, ki se oribljuje ptičem, na drugi strani pa ptiča, ki se približuje kuščarjem, namreč slavnostno ptič Archaeopteryx lithographica, ki je sicer že popoln ptič, odet v mehko perje, v svojem kljunu pa ima kakor kuščarji še močne zobe, v dokaz, da se je iz kuščarjev porodil. (Zittel l. c. p. 738. Tu piše prvak paleontolog, da izvaja ptiči po vsej verjetnosti „aus repti-

lienartigen Vorfahren, wie die Organisation des Archaeopteryx beweist der unter allen bekannten Vögeln die meiste Aehnlichkeit mit Reptilien besitzt. Der Umstand, dass viele mesozoische Vögel bezahnte Kiefer besaßen, weist auf eine Entstehung von Vorfahren mit Zähnen hin.“) Le popolnoma neveden človek mi more podtikati zgoraj „aveden“ naivnosti.

Toda pojdemo zopet korak dalje — stopimo do pokolenja človeka, do problema, ki tako zelo skeli in skrbi mojega kritika! Z otročjim veseljem mi razklada, da sem lagal, ko sem trdil, da se je našla lobanja nekega bitja, ki tvori prehodno obliko med opico in človekom, češ, našlo se je samo teme, samo vrhni del te lobanje, ki nikakor ne more biti odločilen za ustroj cele glave. Presenetilo me je, da me tako profesorski poučuje, kateri in kolik del te lobanje je Dubois našel na Javi, saj se še morda spominjajo moji slušatelji, da sem jim pokazal njeno fotografirano sliko iz Duboisovega originalnega dela, (Eug. Dubois: Pithecanthropus erectus, eine menschenähnliche Uebergangsform aus Java Batavia 1894) da mi mora tedaj biti dovolj znana.

Našli so torej teme te lobanje torej ravno oni del, ki hrani možgane, najvažnejši del te napol opice, napol človeka, saj je menda pri pokolenju človeka iz opice najvažnejši moment umski, možganski razvoj; in za razmotrivanje tega možganskega razvoja se je ohranil ravno najvažnejši del cele lobanje, oni del, ki je hranil možgane.

Vsebina možgan meri pri človeku 1400 cm³, pri gorili 465 cm³, pri naši prehodni obliki pa, ki so jo krstili Pithecanthropus erectus, stoji možgan ravno v sredi med opico in človekom, saj merijo 984 cm³. (Eug. Dubois l. c. p. 9—11.) S tem seveda še ne maram trditi, da je velikost možgan edino odločilna za umsko višino kakega bitja.

Colemu znanstvenemu svetu je znana žalostna vloga, ki jo je pri

preiskovanju omenjene lobanje igral nemški prirodoslovec Virchow. Protivil se je temu, da bi bilo to bitje prehodna oblika med opico in človekom, protivil isti Virchow, ki je leta 1870. zapisal o pokolenju človeka sledeče krilate besede: „Sittlich gewährt es gewiss eine höhere Befriedigung, zu denken, dass der Mensch durch eigene Arbeit aus jenem Zustande der Rohheit, der Unwissenheit und Unfreiheit sich zu Gesittung, Wissen und Freiheit erhoben hat, als sich vorzustellen, dass er durch eigene Schuld aus einem Zustande gotähnlicher Höheit und Vollendung in Niedrigkeit, Schmutz und Sünde versunken ist, aus welchem die eigene Kraft ihn zu erlösen ausser Stande ist. — Und darum erscheint die Descendenztheorie — nicht nur als ein logisches, sondern auch ein sittliches Postulat.“ (Rud. Virchow: Menschen und Affenschädel, Berlin 1870. p. 38)

Virchow je namreč „posvetovali“ svoje glavno delovanje političnim in socialnim smotrom, izgubil izpred oči velikanski napredek na drugih poljih biologije (Ernst Haeckel: Die Lebenswunder, Stuttgart 1904. p. 370) in se uklonil zahtvam nemške državne politike, ki je terjala od njega odločen nastop proti Darwinovim naukom, češ, da ti nauki podpirajo razvoj socialno-demokratskih načel.

Za Virchowom so učenjaki nanovo preiskali omenjeno lobanjo in iznova potrdili resničnost Duboisovih trditev — in ne dovolj! — v Krapini so našli večje število lobanj, ki so izredno slične Pithecanthropovi, nov dokaz proti Virchovu, ki je trdil, da so le patološki, bolezenski pojavi bili vzrok opičjim karakterom Pithecanthropove lobanje, ki je bil po njegovem mnenju pristen človek. Tega poraza ni Virchow več doživel; s studom se obračajo sodobni učenjaki od opisanega Virchowega početja, ki je izviralo iz nebitnih nagibov in so se v pretekli večini pridružili Duboisovemu mnenju, da je Pithecanthropus

LISTEK.

Andrija Fijan.

(Nastopi kot gost na slovenskem odru v Ljubljani dne 19. in 21. t. m.)

Prvak hrvaškega narodnega gledališča v Zagrebu Andrija Fijan se je porodil v meščanski rodbini dne 4. septembra 1851. l. v Zagrebu na Markovem trgu tik starega gledališča. Njegov oče Andrija je bil krojač. Svoja otroška leta je preživel v dobi, ko je vladal na Hrvaškem še oni kruti nemški absolutizem, ki je takrat dušil in zatiral vsako pravo narodno delovanje. Celo gledališče je bilo takrat še popolnem nemško, opera pa je bila italijanska. Fijan kot sosed zahajal je večkrat v gledališče, kjer se mu je tudi kmalu rodila vrča želja, postati danes ali jutri hrvaški igralec. Očeta je izgubil Fijan v starosti treh let. Skrbela je potem zanj mati katero so podpirali dedci in usmiljeni ljudje. Ljudsko šolo je dovršil Fijan leta 1862. potem je vstopil v veliko v Zagrebu in neposled l. 1866. posvetil se je na ta-

mošnjem učiteljsko pedagoškim študijem, katere je dovršil l. 1869.

Kmalu potem je prevzel mesto vzgojitelja na graščini Hrušovec poleg Karlovca. Tu je ostal celo leto ter se ves čas bavil s čitanjem in priučevanjem hrvaške in obševetovne, osobito dramske literature. Leta 1870 nastopi prvo svojo učiteljsko službo v Pušči, pa že l. 1872 se preseli v Št. st. ne, kje se je tudi oženil s Tonico Ceraj-Čerčičevo iz stare plemiške rodbine zagorske. V Št. st. inah je služboval do l. 1878. Tu je imel ugodno priliko zahajati v bližnje mesto Zagreb ter stopiti v dotiko z gledališčem, kjer so takrat slavno delovali umetniki kakor Josip Freudenreich, Adam Mandrovič, Iv. Sajević, Marja Ružička-Strozzi, Šandor Sajević in drugi — zgolj moči, katerih imena ostanejo za večno spojena s slavno povestnico hrvaškega narodnega gledališča. Fijan je koprnel, da čim prej poskusi svojo srečo na vrčih gledaliških deskah. Dne 27. marca 1873. je stopil prvič na oder kot diletant brez imena. Kritika ga ni niti omenila, kaj še, da bi mu bila priznala kaj

uspeha. Igral je Vlasta Banjanina v Kukuljevičevi drami „Poturica“.

Prešinjen od samozvesti in prepričan o svojem prvem uspehu, krenil je Fijan takoj in brez pomisleka na trnjevo pot dramske umetnosti. K temu ga pač ni zavedel zunanji blek minljive gledališke slave, temveč resen notranji poklic. To dokazuje vse njegovo poznejše trudapolno in uspešno umetniško delo. Bil je poleg Mandroviča prvi, ki je umel povzdigniti hrvaškega igralca iz boheme na umetniški nivo, prvi, ki mu je znal priboriti ugled in spoštovanje v narodu in inozemstvu. Že 2. aprila 1873. sklenil je takratni upravitelj hrvaškega gledališča Ivan Vardijan pogodbo s Fijanom ter ga neodpovedno navezal na hrvaško gledališče z mesečno gažo 100 gld., katera se je imela stopnjoma povišati. Ta pogodba pa ni stopila v veljavo, ker Fijan takrat še ni bil zadostil svoji vojaški dolžnosti. Moral je ostati še dobrih 5 let nadomestni rezervist brez stalne gledališke obveznosti. V tem času je učiteljeval v Št. st. inah, se marljivo učil in tu in tam igral kako vlogo tako na primer

Rilja v „Tentis“, Jazona v „Medeji“, Faona v „Sapphi“, kralja Salomona v „Zvonimiru“ Markovičevem itd.

Ko so bile naposled srečno premagane vse zapreke, je nastopil Fijan svoj definitivni engagement na hrvaški pozornosti dne 2. oktobra 1878 l., in sicer v vlogi Freendregata v Laubejevem „Montrosu“. — Od tedaj naprej ga vidimo stalno in nepretrgoma na hrvaškem odru.

Že v prvem letu svoje umetniške dobe je igral 75krat v 54 različnih vlogah, med temi Valerija (Tartuff), Denholma (Klevetnica), Josipa (D-bora), Jaromira (Prababica), Kaana, Leopolda (Fourchambaultov), Ferreola, grofa Essex, Melchthala (Tell) Tankreda itd.

Trebalo je izrednega dušnega in telesnega napora, da je mogel mladi začetnik zmagati tak materijal. — Toda Fijan je, kakor malokateri umetnik, premagal v kratkem času vse zapreke. Učil in trudil se je marljivo noč in dan, žrtvoval umetnosti svoje življenje, svoje zdravje, svojo rodbino. In tako je kmalu dosegel občno priznanje.

Že leta 1882. je postal glavni

zastopnik stroke prvih junakov in ljubimcev.

Do dne 20. travna 1898 l., ko je oficijalno slavil 25letnico svojega delovanja na hrvaškem odru v isti vlogi Vlasta, v kateri je prvič stopil na deske, je igral samo v Zagrebu v 355 različnih igrah 1410krat.

Od tedaj je naraslo to število v zadnjih letih zopet izdatno. Ako namreč prištejemo k prejšnjemu številu še prilično 20 predstav na leto, katere je on od leta 1878. naprej do danes priredil v raznih mestih na slovenskem jugu, se poviša omenjeno število gotovo na čez 2000 predstav.

Koliko muke in truda stane toliko število predstav, koliko napora, koliko poskušanj in pripravl!

Fijan je udomačil na hrvaški pozornosti Shakespeara in najodličnejše umetvare raznovrstnih svetovnih klasikov; igral je prve junake, prve ljubimce in prve bonvante, in v vsaki tej stroki ustvaril umetvor, ki ostane nepozaben onemu, ki ga je videl. Iz njegovega bogatega repertoira hočemo navesti le nekaj njegovih najznamenitejših kreacij. — Največkrat je igral Hamleta in Re-

erectus prehodna oblika med opico in človekom.

Sedaj pa čujte »Slovenca«. »Najtežje je bilo doznati razvoj človeka iz živali. To ovire je odstranila iznajdba (sic!) Duboisova, ki je našel na Javi l. 1891. lobanjo (?), ki ni bila ne opičja ne človeška, ampak ravno sredi med obema. To je bil — Pithecanthropus erectus,« tako me citira, sraven pa dostavlja »v resnici se je pa našlo le teme, iz katerega se ne da, kakor pravi Virchow, sklepati na obliko spodnjega dela glave. (»Slovenec« torej misli, da so za umski razvoj človeka iz opice posebno važni kočniki in čeljusti!) Velika večina prirodoslovcev je proti temu, kar P. Grošelj seveda ne ve, ker ni v tistih bukvicah, iz katerih je prestavil svoje predavanje.«

Dragi »Slovenec« znanstvenik, ako bi bil v prirodoslovnih strokah res tako slabo podkovan, kot mi običate Vi, Vam odkrito povem, da se ne bi bil drznil stopiti na govorniški oder »Mestnega doma«, temveč bi bil nastopil raje pri Vaših »Izobraževalnih društvih«.

Vojna na Daljnem Vstoku.

General Miščenko na pohodu.

»Standard« se poroča iz Inkova z dne 15. t. m.: Ruski voj, ki je navalil na Niučvang in Niučiatung, je štel 2000 mož. Rusi so pričeli napad 12. t. m. ob treh popoldne in so jeli s šrapneli ljuto obstreljevati japonske pozicije. Okoli polu 9. ure so trikrat z vso silo naskočili japonsko trensko skladišče. Japonci so dobili pomoč, ko so pionirji na dveh mestih razdejano železniško progo zopet popravili.

Rusi so pustili na bojišču 62 mrtvecev in 11 ranjenecv. Japonske izgube pa so znašale samo dva mrtveca in 11 ranjenecv.

Po japonskih poročilih je Rusom 8000 Japoncev zastopilo pot, da se ne morejo umakniti proti severu.

Japonci so se v zadnjih dneh močno ojačili, da se čutijo baje popolnoma varne pred vsakim napadom.

»Daily Telegraph« pa se brzojavlja iz Šanghaja: Konjenica generala Miščenka je bila pri Niučvangu odbita in se je morala umakniti. Ruske izgube se cenijo na 200 mož.

Uradnih poročil o pohodu generala Miščenka ni, pač pa se javlja iz Tokija: Poročila iz Niučvanga potrjujejo, da so voji generala Miščenka prekoračili reko Liao, prodrli na zapadnem obrežju proti jugu ter stopili baje na nevtrarno kitajsko ozemlje.

Na pragu velikih dogodkov.

Iz Huanšana se poroča: Govori se, da je sredi meseca decembra odpotoval maršal Ojama v Inkov, da nadzoruje izkrcavanje novih vojev, ki so se mu poslali na pomoč. Kitajci zatrjujejo, da Ojama še sedaj biva v Inkovu. Na potu na bojišče

se nahajajo sedaj tudi polki z otoka Liukiu. Ti vojaki so popolnoma drugačnega tipa, kakor ostali Japonci. Zatrjuje se, da štejejo voji, ki imajo v Inkovu stopiti na kopno, 50.000 mož in da prične maršal Ojama, čim dospo te čete z fronti, nemudoma z energično ofenzivo. Kakor se poroča, koncentrujejo Japonci svojo vojsko ob železniški progi pri Jimitanu. Japonski center je silne močan, dočim je opaziti, da ste obe krili postali v zadnjem času veliko slabjši.

Ojama namerava najbrže v centru pričeti s svojimi operacijami.

Zadnje dni so Japonci jeli s težkimi topovi obstreljevati Putilovsko in Novgorodsko goro. Od 18. oktobra do 2. t. m. je na naši strani padlo 7 častnikov in 183 mož. ranjenih je bilo 42 častnikov in 949 mož, pogreša se pa v celem 43 mož.

Iz Huanšana se nadalje še poroča: V soboto 14. t. m. so japonske baterije jelo bombardirati vasi Liofantun in Ljuzjatun ter s težkimi topovi obstreljevati Putilovski in Novgorodski grič. Japonci bi posebno radi osvojili Novgorodsko goro, zato se neprestano trudijo, da bi nas z ljutim ognjem ali s nočnimi napadi pregnali s te točke. V centru v vasi Sinluntun je opaziti živahno gibanje čet in na vsej fronti se je pričela kaonada; brez dvoma stojimo na pragu velikih dogodkov.

General Kuropatkin je poslal za hrbet japonske armade kozake generalov Miščenka in Renenkampfa. Miščenko je obšel japonsko zapadno krilo in prodrl s prvimi svojimi voji na jug celo do Inkova. Takisto pa se je tudi generalu Renenkampfu posrečilo objeti vzhodno japonsko krilo in je odrezati od ceste v Fengvančeng. Sodi se, da prične Kuropatkin v najkrajšem času s splošnim napadom na japonske pozicije in da objame Ojama istočasno s treh strani. Pa bodi že kakorkoli, to je gotovo, da bo v najkrajšem času pokrajina ob reki Šaho pozorišče velikih dogodkov.

Vojni plen v Port Arturju.

»Standard« se poroča iz Petrograda, da se v Petrogradu mnogo razpravlja o tem, da-li je resnično, da so Japonci v Port Arturju dobili še toliko živih in streljiva. Govori se, da je general Kondratenko namenoma šel v smrt, ker ni hotel preživeti sramote, da bi trdnjava kapitulirala.

Da so vse take in enake govorice neosnovane, nam pač ni treba naglašati.

V dokaz tega brzojavka iz Čifua, ki se glasi: Ruski poročnik, ki pove-ljuje eni izmed ruskih torpedov, ki so utekle iz Port Arturju, zatrjuje, da so patrone katerih je poročal general Nogi, da jih je zaplenil 2 milijona, prazne stročnice še izza časov kitajske obrambe. Tudi uplenjene granate so še kitajske in so bile za ruske topove neporabne. Predno so se Rusi vdali, so uničili mašinerije svojih pušk.

Kako močna je bila ruska posadka v Port Arturju?

»Times« zatrjuje naslanjaje se na vest, ki ji je baje došla preko Fuzana iz Port Arturja, da je sprva štela portarturska posadka vsehvi mornarje in civiliste 55.000 mož. Od teh jih je padlo 200 častnikov in 10.000 mož, ujetih pa je bilo 878 častnikov in 28.500 mož. V bolnicah leži 14.000 ranjenecv in bolnikov, 5000 ruskih de-lavcev pa je bilo odposlanih v Čifu.

Da ta vest ni posebno zanesljiva, kaže že to, da se njen avtor niti ni potrudil, da bi sešel številke, ki jih je navedel; ako bi to storil, bi se prepričal, da bi potem po njegovi navedbi posadka morala šteti 58.478 in ne samo 55.000 mož!

Zamenjava ujetnikov.

Londonški listi poročajo, da je japonska vlada v principu sprejela ruski predlog, da bi se protistransko zamenjali ujetniki. Vendar pa se v tem oziru ni še sklenilo ničesar pozitivnega.

Kako ravna Japonci z ruskimi ujetniki.

Dopisnik pariškega »Matina« poroča iz Čifua, da Japonci zelo slabo ravna z ruskimi ujetniki. Predno so Rusi defilirali pred generalom Nogijem, niso dobili 24 ur nobene hrane in so 36 ur taborili pod milim nebom. Ruske oficirje pa so Japonci prisilili, da so morali na redi iskati mine in jih uničevati.

General Nogi za Steslja.

Kakor smo že poročali, je general Steselj s svojo soprogo v nedeljo dopel v Nagazaki, kjer so ga slovesno sprejeli. Pri ti priliki je pisal general Nogi guvernerju v Nagazaki to-le pismo: Prejeli boste sicer primerne ukaze, vendar pa se mi zdi umestno naglašati, da ni general Steselj niti ujetnik, niti sovražnik, marveč inozemski žentlmen, ki je sveto in slavno služil svoji domovini. Vrhutega se je težavno delo prevzela portarturskih forov in streljiva izvršila tako izbrno, da je treba to uvaževati. Priporočam generala Steslja Vašemu spoštovanju.

Cesar Viljem in generala Steselj in Nogi.

Cesar Viljem je generaloma Steslju in Nogiju v posebni brzojavki naznanil, da ju je odlikoval z redom »pour le mérite«. Steslja je brzojavil: Generaladutant Steselj, Port Artur. V sporazumu s carjem Vam podeljujem najvišjo prusko vojno dekoracijo, red »pour le mérite«, ki ga je ustanovil Friderik Veliki za izredno junaške čine v vojni. To odlikovanje smatrate za izraz neomejenega, najvišjega občudovanja, ki ga z mano goji vsa moja armada za herojično obrambo na čelu do smrti zveste in junaške posadke.

General Steselj je odgovoril: Brzojavko Vašega Veličanstva sem prejel v največjem trenutku svojega življenja. Jaz in posadka trdnjave smo globoko ganjeni in počaščeni s podeljenjem najvišjega pruskega reda, ki ga bom do konca dni smatral za največjo čast.

Vaše veličanstvo naj bo prepričano [o moji hvaležnosti za izkazano mi milost. Usojam si Vašemu Veličanstvu poslati svoje in svojih vojakov pozdrave. Generaladutant Steselj.

Cesarjeva brzojavka na generala Nogija se glasi slično. Tudi Nogi se je v iskrenih besedah zahvalil za odlikovanje.

Državni zbor.

Dunaj, 16. januarja. V prvi seji dne 24. t. m. bo podal ministreski predsednik baron Gautsch posebno izjavo v obliki programa. Nato bo sledila debata, ki se je udeležijo vsi klubni voditelji in v kateri naznanijo svoje stalšče napram novi vladi. Takoj v začetku prihodnjega tedna se zberejo klubi, da sprejmejo poročila svojih voditeljev o konferencah z ministrskim predsednikom. — Parlamentarna komisija češkega kluba je sklicana na dan 23. plenum kluba pa na dan 24. t. m.

Dunaj, 16. januarja. Tudi gosposka zbornica bo imela najbrže prvo sejo dne 24. t. m.

Italijansko vseučiliščno vprašanje.

Dunaj, 16. januarja. Konferenca, ki jih je imel tržaški namestnik knez Hohenlohe z ministrskim predsednikom baronom Gautschem so se vrstile največ okoli vprašanja glede premestitve italijanske pravne fakultete v Trst. Knez Hohenlohe je naklonjen italijanski zahtevi, da dobičasoma Trst popolno vseučilišče.

Volilno gibanje na Ogrskem.

Budimpešta, 16. januarja. Razen drugih mnogobrojnih volilnih shodov so imeli take včeraj tudi vsi ministri: Tisza, Hieronymi in Plossz v Budimpešti, Tallian v Szegedinu itd. — Značilen je govor, ki ga je govoril grof Tisza deputaciji iz Miškolea, ki mu je prišla ponujat mandat. Govoril je o narodnostnem vprašanju, češ, da se mu je očitalo, zakaj je Rumunom dovolil volilne shode. Dovolil je to le za volilno dobo, sicer pa niso dovoljene nove organizacije po narodnostih, ker bi na ta način nastale nekeke države v državi. Svariti mora, naj se narodnosti, ki so bile dosedaj vedno mirni in verni državljani, ne dajo po agitatorjih zavesti k državosovražnim činom. Kar se tiče novega ljudskoškolskega zakona, je rekel grof Tisza, da se na ta način le uvede obvezni pouk v madjarščini. S priučenjem madjarščine se nobenemu narodu ne vzame njegove narodnosti. »Ni je države na svetu (?), kjer bi imele narodnosti v cerkvi, šoli (?) in družabni organizaciji tako dalekosežno avtonomijo kakor na Ogrskem.« — Deputacija je molčala.

Gibanje na Ruskem.

Petrograd, 16. januarja. Zdrži se vest, da ostane knez Svjatopolk Mirsky le še par tednov minister, dokler ne izbere car pravega naslednika. O Wittejevi kandi-

daturi pa nihče več ne govori, ker se je tudi sam izrazil, da bi bilo tako imenovanje zanj poniževalno.

Petrograd, 16. januarja. Strogo so prepovedani banketi s političnimi govori; policija vdira zopet v zasebna stanovanja, kakor za časa Pichveja ter stika za zarotniki.

Moskva, 15. januarja. Koncem t. m. se vrši tukaj prvi politični proces po novem zakonu. Pred porotnike pridejo tri osebe zaradi političnih agitacij.

Konec Combesovega ministristva.

Pariz, 16. januarja. Razni svobodomiselní poslanci so prigovarjali Combeau, naj ne odstopi, toda Combes ostane pri svojem sklepu. Tudi ostali ministri, razen Pelletana, so za odstop. V sredo zjutraj bo imel Loubet že posvetovanja zaradi sestave novega ministristva. Combes želi, da bi mu bil naslednik Brisson, ki pa se brani te časti. Svobodomiselní politiki so prepričani, da bi le Brisson ali Clémenceau nadaljevala Combesovo politiko.

Pruski državni zbor.

Berolin, 16. januarja. Trgovinski minister je naznanil, da je ministristvo uvedlo preiskavo zaradi rudniškega štrajka ob Rubri ter poslalo tja komisarje, da zaslišijo pritožbe rudarjev. Posl. Wiemer je kritikoval preveč radodarno delitev redov inozemskim osebam. Minister baron Hammerstein je odgovoril, da je treba biti cesarju hvaležnim, da je odlikoval vojskovodje Steslja in Nogija z najvišjim redom, ker bode v svetovni zgodovini ostala vedno slavna. — Posl. Zaszewski (Poljak) je grajal vladno politiko proti Poljakom.

„Ljubljanski Sokol“.

(Konec.)

Starosta dr. Tavčar je izrekel tajniku dr. Windischerju toplo zahvalo za točnost in trud, s katerim je opravljal tajniški posel, zahvalil se je mestnemu zastopu in županu Hribarju, narodnemu žensku in dr. Kušarju za priredbo kavalade.

Društveni blagajnik P. Skale je poročal o društvenem denarnem stanju. »Sokola« je imel lani 9416 K 24 h dohodkov in 8651 K 16 h stroškov; školska slavnost je imela 35.250 K 40 h dohodkov in 35.689 K 40 h izdatkov, torej primanjuljaja 439 K. Proračun izkazuje 9153 K 8 h dohodkov in 8480 K izdatkov.

Računi so bili po poročilu revizorja Barleta in Kersnika odobreni. Starosta dr. Tavčar je izrekel blagajniku P. Skaletu, ki je v dolgoletnem delu za »Sokola« osivel, najiskrenejšo zahvalo.

Načelnik dr. Viktor Mur-nik je poročal o strokovnem delu »Sokola«. V minoletem letu je bilo največ dela posvečenega vseskol-skemu zletu. Načelniki in voditelji so imeli tri sestanke, ki so bili posvečeni posvetovanju o skupnem delu. To je prvič, da so se začeli shajati zastopniki vseh delavnih sokolskih društev. Poročevalec je poudaril delo za slavnost in je izrekel

Dalje v prilogi.

vizorja, dalje Ipanova, dr. Bolza v veseloigr »Novinarji«, Frana Rislerja, grofa Essex, St. Johna (Čaša vode), Otela, Neključeva in Romea.

Dalje so znamenite sledeče njegove vloge: Kremenjak (Vzgojitelj Lanovec), Karl Moor, Uriel Acosta, Kean, Poslaniški attaché, Camillae, Helmer (Nora) Jazon, Stokman (Sovražnik svojega naroda), Tankred, Gospod ravnatelj, Leontes (Zemska pravljica), Petrucchio, Egmont, Manfred, John Gabriel Borkman, Napoleon, Wallenstein, Cyrano de Bergerac. — Zadnja njegova velika kreacija je bil kralj Lear.

Tu smo navedli le prav majhen del Fijanovega repertoira, ki pa že sam po sebi opravičuje njegovo odlično in gospodujočo pozicijo na odru hrvaškega narodnega gledališča, kjer se je popel z orjaškimi koraki od diletanta do dovršenega umetnika, režiserja, vrhovnega režiserja in po odhodu Mandrovcem leta 1898 do ravnatelja hrvaške drame, kar je še danes.

Gotovo vsako leto potuje Fijan

na Dunaj ali v Monakovo, ali v Pariz, da si pogleda razne velike umetnike in da proučuje najnovejše dramske proizvode.

Leta 1898. je gostoval z velikanskim uspehom na češkem narodnem gledališču v Pragi.

Fijan ima ne le med svojimi tovariši velik ugled kot igralec in človek, temveč uživa tudi neomejene simpatije vsega hrvaškega in — lahko trdimo — tudi vsega slovanskega juga.

Fijan je priporil hrvaški umetnosti vsestransko priznanje in spoštovanje. Dokazal je, da Jugoslavlani tudi na polju dramske umetnosti niso prav nič zaostali za drugimi kulturnimi narodi.

Odbor »Dramatičnega društva« je izpolnil le svojo častno dolžnost, da je povabil tega velikega slovanskega umetnika na gostovanje v Ljubljano.

Gospod Andrija Fijan igra dne 19. t. m. Hamleta in dne 21. t. m. Kremenjaka v znani veseloigr »Vzgojitelj Lanovec«.

Kako si stvarimo in ohranimo dobre in zdrave zobe.

Spisal dr. Edvard Bretl, zobozdravnik v Ljubljani. (Dalje.)

Ko smo tako ob kratkem premotili razna sredstva za negovanje zob in jih preizkusili po njih uporabnosti, bi kazalo, da končno pojasnimo na enem primeru, kako naj bi se vsak dan v praksi skrbelo za snaženje zob in ust.

Gospodična Mira, mlada dama, neguje resno in vestno svoja usta in zobe. Saj je prepričana, da je zdravo in krepko zobovje bistveni pogoj za telesno svežnost in zdravje. Ve pa tudi, da morejo zdravi, lepi zobje in snažna usta predvsem povzdigniti ljubkost ženskega obraza, in da ni nič zopnejšega, kakor če kdo vsled nesnažnih ust (v njih gnijočih jedilnih ostankov, vtihih zob in gnusnih škrlbin) s svojim dihanjem žali in kuži svojo okolico.

Na toaletni mizici gospodične Mire najdeš škatljico s povoščenimi svilna-

timi nitmi, dalje škatljico z zobniki iz peresnih tulcev, nekaj srednjedrkih zobnih ščetk, pušico z zmleto kredjo, pomešano z metinim oljem in stekleničko metinega olja.

Mlada dama si usta najtemeljiteje očisti preden leže spat. Dobro namreč ve, da bi imeli jedilni ostanki v ustih med ponočnim počitkom največ prilike, da tvorijo veliko množino kislin in tako škodujejo zobem.

Gospodična Mira je naročila svoji služkinji, da naj na večer, ko pripravlja postelj, vtakne zobno ščetko v čašo vode, kamor je bila stresla noževno konic kuhinjske soli. Najprej kane gospodična par kapljic metinega olja v to vodo. S ščetko, ki se je med tem v vodi omehčala, si odrgne najprej prednjo stran zob in sicer v zgornji čeljusti od zgoraj navzdol, v spodnji pa od spodaj navzgor; dalje na taisti način pri širše odprtih ustih notranjo stran zob; končno pa vrhnji del zob v podolžni smeri in nazadnje pa še desno samo v poševni smeri, pri tem ščetko rahlo pritiskaje.

Zdaj se usta dobro poplaknejo. Nato

zvzame gospodična pripravljeno svileni nitko ali pa peresni zobnik in prebrska presledke in vrzeli med zobmi. Ko je to opravila, si vzame v usta vodo, ki jo sikaje večkrat preceedi med zobmi. Ščetko si dobro poplakne v čisti vodi, jo odrgne s čisto brisačo in jo obesi, da se osuši. Gospodična Mira ima hkrati več ščetk na razpolago, da se posamezne, ko so se rabile, tem popolneje osuše.

Za jutranjo toaleto pripravi služkinja ravno tako ko za večer čašo vode, a s tem razločkom, da prinese zjutraj prav gorke, skoro vroče vode. Mlada dama pridene par kapljic metinega olja, na ščetko dene malo zobnega praška, (zmlete kredje), in si s tem odrgne zobe, nato pa z gorko vodo dobro poplakne. Po vsaki jedi si osnaži usta s ščetko, s svilenimi nitkami ali zobniki, in si jih nato krepko preplakne.

Vkljub temu skrbnemu negovanju si da gospodična Mira svoje zobe dvakrat na leto preiskati od vestnega zobozdravnika, če že ne radi drugega, da ji odstrani zobni kamen, ali ji mo-

posebno zahvalo inženjerju M. Prelošku, ki je z obdobjem vredno hitrostjo in spretnostjo ter z majhnimi stroški zgradil vsrno telovadnico. Slavnost je imela uspeh, kakor ga »Sokole« sam ni pričakoval. Grandiozni uspeh je v prvi vrsti zasluga Čehov, a odlikovalo se je tudi slovensko sokolstvo. Kritike čeških strokovnih listov o telovadbi so zelo ugodne in v primeri s kritikami o prejšnjih nastopih naravnost sijajne. Telovadbe se je udeležilo 180 ljubljanskih »Sokolov« iz vseh slojev, kar kaže, da stoji »Sokole« slej ko prej na demokratičnem stališču. Telovadbo vodijo vaditelji Burgstaller, Bukovnik, Drenik, Kandare, Lindtner, dr. Murnik, Thaler, Baran, Gregorc, Jager in Rupnik. Posebno prizanje gre B. Dreniku, ki hodi v Kamnik in na Jesenice podučevati. (Živahni kliči: Živio Drenik.)

Temeljito poročilo velezaslužnega načelnika dr. Murnika je bilo sprejeto s živahnim odobravanjem.

Dr. Kušar je poudarjal, da so, kakor je poročal dr. Murnik, sodelovali v »Sokolu« vsi sloji. Tudi nekaj uradnikov. To so prave bele vrane. Čast jim! Obžalovati pa je, da uradniki in profesorji nimajo poguma, da bi sodelovali, v tem ko pri »Turnvereinu« igrajo profesorji prvi vlogi.

Dr. Tavčar je nastopil proti tem izvajanjem. Nemi lahko nastopajo v »Turnvereinu«, ker imajo lahko zavest, da se jim ničesar ne zgodi, dočim pride Slovenes za vsako malenkost v disciplinarno preiskavo. Ako so vzprijeto temu zlasti rodbinski očetje previdni, jim ni tega za meriti. Mora se pri tem vpoštevati razmere, ki so avstrijske, ki jih pa mi ne moremo spremeniti. (Dr. Kušar: Korajže nimajo!) Končno je starosta dr. Tavčar s najtoplejšimi besedami isrekel iskreno zahvalo dr. Murniku za njegovo delovanje kot načelnika.

Volitev se je izvršila s sklamacijami in so bili soglasno in z velikim navdušenjem izvoljeni: Za starosta dr. Ivan Tavčar, za podstarosta dr. Vladimir Ravnihar, za načelnika dr. Viktor Murnik, za odbornike pa Janko vitez Bleiweis, Viljem Bukovnik, Bojan Drenik, Avgust Jagodice, Henrik Lindtner, Matko Prelovšek, Pavel Skale, Oskar Terglov in dr. Fran Windischer. Za revizorja sta bila izvoljena J. Barle in M. Kersnik.

Starosta dr. Tavčar je izjavil, da je že večkrat nameraval se umakniti, ker je vsekakor pronicarano oseba. »Sokole« ve, kaj dobi z njim, če ga zopet voli; izvolil ga je zopet in vzprijeto temu si šteje v dolžnost, da sprejme volitev.

Dr. Kušar je pozdravil to izjavo z veseljem. »Sokole« ve, kaj pomeni tak starosta, kakor je dr. Tavčar. Ko je odstopil župan Hribar, je dr. Tavčar silno nerad postal starosta. Boljšega staroste sploh ni dobiti in ga ni »Sokole« nikdar imel. Dr. Tavčar je jamstvo, da se nazadnjaštvo ne pojavi v sokolstvu.

Z volitvijo odbora je bilo sborovanje končano in je starosta zaključil shod, zahvalivši se »Sokolom« za impozantno udeležbo.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 17. januarja.

— Klerikalni terorizem.

Stara resnica je, da klerikalizem ne

biti nastalo luknjico v zobu takoj izpolni (plombira).

Ruvanje zob.

Odstranitev bolnih zob je bilo še pred razmeroma nedavnim časom edino sredstvo zdravljenja, s katerim se je odstranjeval zobobol. Za mnoge brivce in mazače je ruvanje zob in kar je še hujše, odtrgavanje zobnih kron, še sedaj cela vsebina njih zobozdravniške vede. Ker se ta operacija še sedaj mnogokrat vrši od znanstveno neizobraženih oseb, katerim je popolnoma nepoznana ohranjajoča zobozdravniška veda, je popolnoma umeven strah občinstva pred zobozdravniškim zdravljenjem. Vsak potrpežljivo čaka toliko časa, dokler mu ne postanejo bolečine neznošne. Potem si žele išče pomoči s tem, da si da zob izrjaviti. Začasno ima bolnik mir; zdaj meni, da je dovolj storil in se sploh za svoje zobe nič več ne briga, dokler ne izgubi zoba za zobem na isti način, kot prej. Zobobola se takemu pacientu potem seveda ni bati, toda kmalu se pojavijo nove težave, kot posledice zanemarjanja zob, n. pr. želodčne bolezni, ki se pojavijo v sled večjega napora, ki ga ima želodec pri prebavljanju premale razkosanih in prežvečenih jedij.

Napredku v znanosti gre hvala, da

more nikogar prepričati in da se vzdržuje samo z najhujšim, najbrutalnejšim terorizmom. Kdor se brezpogojno ne podvrže, tega skušajo klerikalci moralno in materialno ubiti in v ta namen jim je dobro prav vsako sredstvo. S terorizmom si pomagajo vedno in povsod, celo pri stvarih, ki niso s politiko v nobeni zvezi. Zadnjič je imel g. Pavel Grošelj (čigar naravoslovni, v »Zvonu« priobčeni spisi vzbujajo občno zanimanje) javno predavanje o stvari, glede katere duhovniki prav tako malo pozitivnega vedo kakor drugi ljudje. G. Grošelj je pojasnil in podprl hipotezo, ki jih zastopa moderna znanost, in njegov »Slovenec« posvečen odgovor v našem listu pravi, da je v tej stvari temeljito poučen. Gotovo je to hvalevreden in vesel pojav, da se trudi akademična mladina seznaniti širše, v temi tavajoče kroge z rezultati moderne znanosti. Nemci kličejo vseučiliške profesorje v Ljubljano za taka predavanja, za slovensko občinstvo pa se ničesar ne stori, kajti tista črkanja, s katerimi duhovniki in njih agenti v kršč. soc. zvezi osrečujejo svoje ovčice se vendar ne morejo imenovati znanstvena predavanja. Na predavanja g. Grošlja je prišlo tudi več gospodov, ki se po svojem poklicu morajo zanimati za vse resnično znanstveno delovanje v deželi. Vladni svetnik Kaltenegger, dež. šolski nadzornik Hubad, ravnatelj Šubie in Senekovič, župan Hribar, ti so vendar poklicani, se zanimati za take stvari, kakor je Grošljevo predavanje, in njihova dolžnost je, da podpirajo prizadevanja akademične mladine za populariziranje znanosti. »Slov.« jih zato napada in sramoti. Če pridejo oficijelni možje na klerikalne priredbe, če se udeležujejo procesij, je to prav in v redu, si mislijo klerikalci, če pa se zanima o tudi še za delovanje drugih ljudi, jih škofov list koj napada. Tak je klerikalni terorizem. Proti takemu terorizmu je treba, da se združijo vsi spodobni ljudje in napno vse sile, da ga zlomijo.

— **Mali ljudje.** Kdor boče vedeti, kaj, kdo in kje so mali ljudje, prečita naj v sinočnem »Slovenecu« drugo dnevno novico.

— **Ali nas bodo.** »Slovenec«, ta prijatelj obrtnikov, posebno vnet prijatelj ob šasu volitev, se silno jezi, ker smo šenklaški duhovnikom povedali golo resnico, da ni prav, da si duhovniki knjigoveškim mostrom odjedajo kruh. Resnica v oči bode in zato žuga »Slovenec«, da bo »še govori«, če ne bo miru. Dostoj »Slovenec« še ni ničesar povedal, in zato je le želeli, da bi že enkrat začel govoriti, in da bi pojasnil, zakaj duhovniki s svojo knjigovoznicio ubijajo obrtnike. Obenem vprašamo šenklaške duhovnike: Kako ste pa pred živeli in s čim ste plačevali fazane, kapune in butiljke, ko se še niste pečali s knjigoveškim lepom. Prebivalstvo Ljubljane se vedno množi. Vedno več imajo duhovniki

je dandanes mogoče ohraniti zobe, ki niso preveč oboleli. Seveda je tu neobhodno potrebno, da pacienti ne pozabijo na dveje: prvič obrniti se do znanstveno izobraženega strokovnjaka, in drugič, pravočasno poiskati zobozdravniške pomoči, t. j. dokler se še niso pojavile bolečine.

Ker je vsak zdravnik dolžan v prvi vrsti zdraviti, mi je vsako ruvanje zoba neprijetno, ker si je v svesti, da bi se bil dotični zob dal ohraniti morda še pred letom, ali pred nekaj tedni, morda celo pred nekaj dnevi.

Odločiti, ali se naj zob odstrani ali ne, more le znanstveno izobražen strokovnjak. Izrjavati se mora vsak zob, ki ni več poraben za žvečenje, katerega se tudi z umetnimi sredstvi ne more več usposobiti za porabnost. V isti meri velja to neizprosno načelo tudi za vse korenine, katerih ni moči več napolniti.

Tudi če vsi ti neozdravljivi, nerabni in nekvarni zobje in korenine hipno ne povzročajo bolečin, jih je treba kar najhitreje odstraniti, če hočemo skrbeti za zdravje ust in želodca. Steriti se mora tudi z ozirom na zdravje dotičnika, in z ozirom na čute drugih ljudi.

(Dalje prii.)

opravka, vedno več imajo dohodkov, torej jim ni prav nič treba, da knjigoveške mojstre spravljajo na beraško palico. Nekaj je pa »Slov.« v sobotni svoji notici vendar povedal, da dajejo duhovniki ogromne dobičke, ki jih imajo pri svojih mnogostevlinih podjetjih za dober namen, to je nazaj na kupček. Bisaga menda res nima dna. Ker pa je podjetje šenklaških duhovnikov obče škodljivo, bomo nadaljevali boj proti duhovskim podjetjem z vso silo. — **Knjigoveška liga.**

— **Klerikalna surovost.** Iz Velikih Lašč se nam piše: Pred kratkim se je tukaj vršila sodna obravnava proti nekemu Edvardu Galetu iz Turjaka. Ta obravnava je vredna, da se jo omeni, ker kaže, kakemu preganjanju so na deželi izpostavljeni tudi najpoštenjši, ako čitajo »Slov. Naroda«, in kakšen sad je rodilo hudobno hujskanje proti temu listu. Hiša št. 40 v Turjaku je last mirnega in spodobnega moža, ki ima pri Töniesu v Ljubljani službo. Njegova rodovina stanuje v Turjaku in mož prihaja vsako soboto domov. Ob sobotah prinese tudi »Slov. Naroda«. To pa nekaterim ljudem ni prav. Zgodilo se je že trikrat, da so neki ljudje ponoči pred njegovo hišo razsajali. Pred enim mesecem so divjali celo uro pred hišo, metali v hišo polena, razbijali po okni h in eno okno razbili. Žena, ki je bila sama z otročiči doma, se je tega divjanja tako ustrašila, da ji je postalo slabo. Razgrajadi so rekli orožnikom, da so to divjanje vprizorili v pijanosti. Elvard Gale, ki je znan šnopsar in delomrčnež, je vzel na se vso krivdo in je bil obsojen na tri dni zapor. Sedaj se je pa po drugih ljudeh izvedelo, kaj je bil vzrok omenjenemu divjanju. Ljudi ščujeta neki gosti, ki so ga po ščub prignali iz Amerike, in njegova baba, ki je imela druge moške, ko je bil njen mož v Ameriki, ki je pa sedaj velika trejkalca. Ta dva sta raznesla, da uči omenjeni bralec »Slov. Naroda« krivo vero, da bere in daje drugim brati »protivereki« »Slov. Naroda« in da mladino s tem pohujšuje. Šnopsar in potepuh Edvard Gale, ki že davno spada v priadno delavnico, in njegovi tovariši so pač pravi branitelji sv. vere — ka-li? Kdo ve, če je z obsodbo tega Galeta konec preganjanja. Žena »Narodovega« prijatelja je v strahu, da bi ji še hišo zažgali. Opozorjamo poklicane oblasti, naj skrbijo za varnost teh ljudi, ki z vsemi poštenimi sosedi žive v prijateljstvu, ki nikomur nič nečijo in katere preganjanje podivjani ljudje samo zato, ker čitajo »Slov. Naroda«.

— **Znamenje časa.** Prijatelj našega lista nam piše: V nedeljo sem napravil izlet na Ježico in imel priliko, da sem govoril z nekim kmetom, kako in kaj da je z gospodarstvom in kako je življenje na Ježici. »Eh,« je rekel mož, »hudi časi se nam obetajo. Nasrede poljski pridelki in mlekarija. Škof nam je napravil veliko škodo. Ponudil je za gnoj iz vojašnice višjo ceno in je sedaj tudi nam gnoj podražil. Zdaj moramo 80 K več plačati za prejšnjo množino gnoja. Stroškov imamo pa že vso polno. Od sv. Jakoba naprej, ko začnemo spravljati poljske pridelke, hodijo gospodje zmerom okoli nas po biro. Te ne bo več mogoče dajati v tisti meri kakor poprej. Tudi prispevki za konvikte se bodo skrčili. Zdaj imamo še drugo pijavko na vratu, ki izsesava denar. To je Marijina družba. Dvakrat v enem tednu so te falirane device igrale teater in pobirale po kroni od sedeža.« — Kaj pa so igrale, sem vprašal. — »Igrale so neko pobožno igro, v kateri je eni teh puno zrastle brada,« je odgovoril mož. »Igrajo mlekarice in fabričanke — po igri so pa pridno popivale.« — Mož mi je še marsikaj povedal o teh Marijinih devicah, kar pa ne spada v javnost, ker je vse prej ko lepo. Pišem vam to, ker je taka izjava preprostega kmetkega moža gotovo znamenje časa in priča, da so se tudi na Ježici začeli razmikati oblaki.

— **Franc Trtnik.** Zopet nam je smrtna kosa pokosila moža,

ki je bil mnogostransko delaven ter si pri tem stekel premnogo zaslug. Že kot mladenič je bil Franc Trtnik zelo agilen član igralskega odseka stare »Čitalnice«. Nastopal je pa tudi sam na slovenskem odru v raznih igrar ter bil neki zelo spreten in priljubljen igralec-diletant. Čutil je pa tudi v svojem srcu, da ga je rodila slovenska mati in zato je stopil med ustanovnike »Jugoslovankega Sokola«. Dasi še mlad, bil je, kot obče spoštovan mož tudi voljen predsednikom »Meščanske vojašnice« in ubožnim očetom za trnovski in krakovski okraj. Ta, ne baš prijetni posel je opravljal rajni nad 23 let v popolno zadovoljnost. Izvoljen je bil tudi občinski svetovalec našega stolnega mesta in trudil se je, da se vsem svojim močmi, da se je marsikaj koristnega izvelo za trnovski in krakovski okraj, ki ga je on zastopal. Petnajst let je bil predsednik »Močvirskega odbora«. — Potres je močno poškodoval tudi trnovsko cerkev. Pokojnik je bil mnogo let ključar, in kot tak je s svojim kolegom, rajnikom Jakopičem in g. župnikom Vrhovnikom preskrbel, da se je trnovska cerkev popravila in olepšala, ne da bi bilo treba za pokritje ogromnih teh stroškov plačevati faranom kakih doklad. Nasvetoval je, naj se napravijo prošnje na razne zavode i. dr. in uspeh je bil tolik, da so vsi ti stroški danes povse pokriti. Pokojnik je bil tudi član odbora »Mestne hranilnice« in si stekel kot tak tudi mnogo zaslug. Poleg vseh teh skrbi, ki jih je imel kot član raznih odborov, pa je izpolnjeval svojo službo kot deželni blagajnik v popolno zadovoljnost predstojnih oblasti. Bil je pa tudi vrlo skrben oče svoji rodbini; razen dveh mlajših sinov, ki še študirata, je preskrbel štiri hčerke in dva sina, ki so vsi v pravi ponos njemu in nje govi gospej vdovi. Pokojnik je bil pa tudi vrl družabnik. Če je prišel v svojem prostem času v družbo svojih znancev in prijateljev, bil je vedno vesel, zabaven in priljubljen. Dne 14. t. m. pa je neizprosna smrt, po komaj poldrug dan trajajoči bolezni pahnila v prezgodnji grob v starosti 60 let. Rajnik se je bil prehladil, ko je pred 14. dnevi umrla žena. Župnika v Voglah M. Kotnika spremlj k zadnjemu počitku. Koliko je imel pokojnik, ki je bil obče znan pod hišnim imenom »Razorec« Francel, prijatelj, je pokazal impozanten pogreb, kakršnega Trnova še dolgo ni imelo.

— **Splošno slovensko žensko društvo** priredi v petek dne 20. t. m. v »Mestnem domu« javno predavanje in sicer bo predaval gosp. profesor dr. V. Korun »o domu in šoli«.

— **Trgovski ples.** Predprave za ta sijajni ples, ki se vrši v soboto, dne 21. t. m., v veliki dvorani »Narodnega doma«, so v tiru. Vstopnice se dobe proti izkazu vabil pri trdkah Gričar & Mejaš in J. Losar ter na večer prireditve pri blagajni. Ples poseti Nj. ees. in kr. visokost nadvojvoda Josip Ferdinand.

— **Drugi planinski ples.** »Slovensko planinsko društvo v Ljubljani« priredi letos zopet svoj planinski ples in sicer v »Narodnem domu« v Ljubljani dne 1. februarja. Skrbne priprave za ta ples so se že pričele in svedočijo, da bode drugi planinski ples dosegel isti sijaj, kot prvi pred 2 letoma. Priredi se kot ples ob Triglavskem ledeniku. Sokolova dvorana v »Narodnem domu« bode temu primerno prirejena in okinčana. Prijatelji nepristijene zabave, ne zamudite obiskati te plesne veselice!

— **Splošno izobraževalno društvo v Ljubljani** bode v nedeljo, dne 22. t. m. otvorilo brezplačni drugi tečaj plesnih vaj. Opozorja se, one ki se žele udeležiti tega tečaja, da se vpiš vrši pri gosp. Fr. Iglju, trgovina s papirjem na Mestnem trgu.

— **Poročil** se je železniški uradnik g. Lovro Počkar z gđ. Berto Žerjavovo.

— **Peričnik** je vled hudega mraza tako lepo zamrznjen, da se že več let ni pokazal v taki krasoti. Kdor ima čas, naj ne zamudi priti ga pogledat pred ko mogoče, kajti prvo južno vreme uniči vso lepoto slapovo. Pot do tja je lepa.

— **Pri občnem zboru, Murskega Sokola** dne 8. prosinca t. l. bili so za tekoče leto izvoljeni sledeči funkcionarji: Dr. Karel Chloupek, starosta; Ludovik Babnik, podstarosta; Fran Stajnik, načelnik; odbornikom: Anton Mista, Jožko Rajh, Janko Dijk, Fr. Snajder, Ivan Tomažič in Fr. Puconja. Namestnikom: Lovro Petovar, Fran Zacherl in Lud. Lipovec. Preglednikom računov: Mihael Cimerman in Janko Karba.

— **Akademično društvo „Slovenija“ na Dunaju** priredi v petek 20. prosinca ob pol 8 uri zvečer svoj redni občni zbor. Slovenski gostje dobrodošli!

— **Društvo svobodomiselnih slovenskih akademikov „Sava“ na Dunaju** priredi svoj četrti redni občni zbor dne 20. prosinca 1905 ob pol 8 uri zvečer v prostorih »Zum Magistrat« I. Lichtenfelsgasse 2 s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika. 2. Poročilo odbora. 3. Sprejemanje novih članov. 4. Predavanje tov. Gv. Sajovca: »Horologija in ledena doba«. 5. Sadržajnosti. Svobodomiselnih slovenskih gostje dobrodošli!

— **Umrli** je v Kanfanaru v Istri obče znani zakoniti advokat ljubljanskega M. Marko Lohoda.

— **Mednarodna panorama.** Glavne znamenitosti Severne Amerike in Kalifornije imamo ta teden, a samo do četrtega 19. t. m. razstavljene v panorami. Vrstijo se nam pred očmi divje skalce in gorske senenije, gorska jezera, slapovi (Josemit-ski, Vernalski, posebno pa sloveči Niagaraški slap, poleti in pozimi zamrznjen), partije po pragozdih z ogromnimi drevesi, zanimive rečne scenerije sredi nepristopnih pragozdov, Sierra Nevada s skalnimi scenerijami, nadalje orjaška reka Misisipi, milijonski mesti New-York in Washington itd. — V četrtek pa pride na vrsto aktualna zanimivost: Port Artur in potovanje po Koreji.

— **Izpred sodišča.** Kazenske razprave pri tukajšnjem dež. sodišču. 1.) Janez Serok, posestnik v Srednji vasi pri Vrhniki je na Sveti dan v farni cerkvi v Polhovem gradu med mašo kadil cigareto. Obsojen je bil na 10 dni strogega zapor. 2.) Marija Kolander iz Trbovelj je služila kot dekla in natakarka pri Alojziju Janežu v Mokrem logu. Službo je zapustila brez odgovora ter na them odšla na Primorsko. Kmalu potem je zapazila domača hči, da ji je zmanjkalo mnogo obleke in perila v vrednosti okoli 68 kron. Ko so orožniki Marijo Kolander v Hudi Južni prijeli, je spčetka tajila, ko so pa našli pri njej še mnogo ukradenih reči, je priznala tatvino. Obsojena je bila na 2 meseca težke ječe. 3.) Janez Režek, sedlarski pomočnik, je zagnal skozi okno kamen v hišo Tomaža Pogačnika v Sečih in bi bil slednjega kmalu zadel. Obtoženec je bil jezen, ker je gospodar svojega hlapca Miho Peterlna in sedlarja Ignacija Šmida skozi okno oštel, ker sta se med sabo nekaj pričkala. Režek je bil obsojen na 4 tedne težke ječe. 4.) Ignacij Vozel, posestnik, je Ignacija Suštarija, posestnika v St. Lambertu s kolom tako po levi roki udaril, da mu je zdobil kost. Preprič se je vnel zaradi neke meje, ker je vsaki od njih trdil, da jo je postavil on. Vozel je bil obsojen na 6 mesecev ječe. 5.) Franciški Kapelari, delavca ženi, je med tem, ko je šla na komaj četrte ure oddaljeno njivo po repe, njena 3 leta stara hčerka Francka utonila v luži, ki se nabaja kakih 10 korakov od njenega stanovalenja v Landolu. Hiša je last Marjete Lenasi, ki ni nikdar skrbela za to, da bi bila to luž, ki je obenem tudi precej globoka, zagradila. Lenasi se zagovarja, da je bila luž, ali nekdaj nezagradjena. Sodišče je obsodilo Franciško Kapelari v tridnevni strogi zapor, Marjeto Lenasi je pa oprostil. 6.) Franciška Reje, posestnica na Križni gori, je pustila svojega 3 leta starega sinčka samega v kuhinji; na ognjišču je gorelo, mati je pa šla medtem podit tujo živino, ki je delala na njivi škodo. Otrok, ki je bil brez varstva, je prišel z ognjem v dotiko, vnela se mu je obleka in ko se je mati vrnila, ga je našla vsega opečenega. Ne oče Janez Reje kakor tudi mati nista skrbela za zdravniško pomoč in otrok je brez zdravnika v treh tednih umrl po hudih mukah. Franciška Reje je bila obsojena na 5 dni, njen mož Janez pa na 3 dni zapor.

— **Tatvine.** Delavcu Jakobu Jerinu je dne 10. t. m. neki njegov dober prijatelj iz žepa ukradel srebrno anker-uro z debelo oklepno verzičo, ki je imela za obesek dva tolarja in ključ, vredno 54 K. Jerin se ga je bil nekoliko preveč navlekel in ko ga je »prijatelj« sprosilj dal domov, mu je uro z verižico med potom ukradel. — Mariji Balohovi je v nekem prenočišču v Kolodvorskih ulicah sinoči neka brezposelna dekla, s katero sta skupaj prenočevali, ukradla 10 K denarja in krilo, ter se po tatvini neznano kam odpeljala s vlakom. — Pekovskemu mojstru g. J. Bašu na Glinah je včeraj njegov vajenec Fran Jeršin ukradel 52 K denarja in pobegnil. — Natakariji Mariji Fajdigovi je včeraj iz gostilne v Kolodvorskih ulicah štev. 31 neka mlada, brezposelna dekla ukradla polerino. — G. Ivanu Labudi je dne 15. t. m. njegov prijatelj, koga je prišel obiskat, ukradel iz odklenjene miznice 30 K denarja in po tatvini neznano kam odšel.

— **Agent z benderčkom.** Včeraj je aretoval na južnem kolo-

dvoru službujoči nadstražnik Nikolaj Večerik nekega Antona Sedmaka iz St. Mihela v postojnskem okraju, ker je skupljaj ljudi za agenta Bihlja v Bucheu, odkoder bi jih poslali v Ameriko. Bihelj je Sedmaku obljubil za vsakega potnika 10 K. Aretovanje se je nekaj časa suhal po kolodvoru in nosil na suknuji benderček, po katerem bi ga bili v Buchsu spoznali, toda mesto tja je pa prišel v zapor. Imel je nabranih že 13 oseb. Med njimi je bil tudi neki Jožef Dornik, katerega je hotel Sedmak spraviti v Ameriko, nred izpolnitvijo vojaške dolžnosti. Tudi ta je bil aretovan in bode moral, ako bo hotel videti Ameriko prej nositi vojaško sukno.

Božjast je vrgla danes zjutraj na Marjinem trgu Antonijo Jagrovo. Ker zaradi hudega mraza ni bilo moč čakati rešilnega voza, je stražnik naprosil dva posreščka, da sta Jagrovo prenesla na policijsko stražnico, kjer je dobila pomoč, da je zopet zavedla.

Poneverba. Pekovskemu mojstru Jožefu Oaornu je njegov vjencec Fran Jenču poneveril 10 K 20 vin, katere je bil skupil pri strankah za kruh, ter jo odpihal.

Nesreča. Včeraj so pripeljali v deželno bolnišnično delavca Jerneja Kamnikarja, kateremu je voz zlomil v tovarni za olje na Zidanem mostu desno roko in nogo.

Delavsko gibanje. Včeraj se je odpejalo z južnega kolodvora v Ameriko 100 Hrvatov in 40 Slovencev, nazaj pa je prišlo 70 Hrvatov in 30 Slovencev. — V Inmost se je odpejalo 25, v Heb pa 17 delavcev. — Na Dunaj se je odpejalo 16 Kočvarjev, v Hruščo 30, na Jesenice 25, v Bohinj pa 16 Hrvatov, nazaj je pa prišlo 30 Macedoncev in 41 Ogrrov.

Izgubljene in najdene reči. Irma Atman, blagajničarka, je izgubila črno denarnico z dvema predali, v kateri je bilo 14 K denarja. — Ignacij Zupančič je izgubil rujav denarnico s 5 K. — Jerica Peterjčeva je izgubila na poti od Sv. Florijana do Krojaških ulic srebrno uro, vredno 20 K. — Franciška Budarjeva, služkinja iz Gaberje, je našla hranilnično knjižico z večjo vsoto denarja. —

Hrvatske novice. V saboru se je nadaljevala debata o proračunu. Posl. Tomac je interpeliral deželno vladu, zakaj ni bila zastopana pri beatifikaciji nekega Marka Križevčanina (ki si ga svoje madžarski in hrvatski klerikali) v Rimu ter je zahteval, naj se dan beatifikacije proglasi za hrvatski narodni praznik. Sekeljski načelnik pl. Chavrak mu je odgovoril, da je bila to zgolj cerkvena svedčnost, h kateri ni bil nihče pri vladni vabljen. — Volkovi v Bosni. V sarajevski okolici se pojavljajo zadnji časi volkovi v celih tolpah, prihajajo do človeških bivalšč ter kradajo iz slabo zapirajočih se hlevov živino. Posameznim kmetom so odnesli že 20 do 25 glav drobnice. Okrajni urad v Sarajevu je razdelil 16 pušk med vaske strelšine, da preganjajo predrzne tatove.

Najnovejša novica. Deset let ministrovanja je obhajal predvčerajšnjim minister Lukacs. Cesar mu je zelo laskavo čestital.

Društvo proticestnemu prahu se je ustanovilo na Dunaju za celo Avstrijo.

Ukradeni doto. V Všetinu na Moravskem je vzdignila nevesta ododnega protestantskega župnika v hranilnici svojo doto 14.000 K. Denar pa ji je bil še tisto noč ukraden. Ali bo ostala pastorkinja ljubezen pa še stanovitna?

Poštnega defraudanta Perlmutterja so prijeli v Galiciji. Dobili so pri njem še 14.000 kron.

Zopet poštna tatvina. Na gališki postaji Chranov sta bili iz poštnega voza ukradeni dve vreči s 183.000 K. Tata sta bila poštni sluga in postojon ter so dobili pri njima še skoraj ves denar.

Splošni štrajk je proglašen za vse rudnike ob Ruhr.

Plinarna je zletela v zrak v Debrečinu.

Za pospeševanje znemo sti in umetnosti na vseučilišču v Jeni je podaril prof. Abbe nad milijon mark.

Najvišjo knjižnico ustanovi italijanska kraljica Margerita na vrhu gore P. d' Ollen (2909 m) v spomin na soproga kralja Umbertoa. Knjižnico otvori kraljica osebno, kakor brž bo vreme pripustilo. Najznamenitejši učenjaki in alpinisti iz Evrope in Amerike so darovali svoja dela o planinski književnosti in slike, tako da bo knjižnica najpopolnejša svoje vrste. Obenem se napravi široka steza na vrh gore, da bo lahko vsakdo složno dospel do knjižnice. Italijanska vlada je kraljico pri njenem nočtu krepko podpirala.

Bolgarski princ Boris je položil pretečene dni z odličnim uspehom sprejemni izpit za gimna-

zijo pred posebno komisijo v navzočnosti naučnega ministra dr. Šimonova in raznih dvornih dostojanstvenikov. Izpit je trajal pet ur. Po izpitu je povabil knez Ferdinand člani izpraševalne komisije k svečanemu obedu, pri katerem se je napolnivalo mlademu učeniku.

Katoliška podivjanost. Senzacionalno vest prinašajo prav sedaj čikaški dnevniki, vest ki se odlikuje po barbarstvu in zverinstvu. Človek ne veruje, da je sploh kaj slonega mogoče, ker se krvoločne zveri ne zvršujejo takih dejanj, ne zapuščajo svojih mladitvev, kakor je to zvršila uprava te dni dična in dobra »katoliška« zakonska dvojca. 18letna soproga Richarda Donovan, katoliškega lca je povila dne 25. novembra l. l. dote. Zdravnik, v čigar hiši je stanoval Donovan, je pomagal pri porodu. Tri tedne kasneje je izginil otrok. Zdravnik, sluteč kaj slabega je prišel preiskavati vso afero. In izvedel je, da je zverinska mati odnesla otroka v St. Vincencijevo sirotišnico, da biga kama oddali. Z lažjo, da otrok nima očeta in jezuitsko zvitem hlinjenjem, da je grozno grešila, ko je izgubila »venec nedolžnosti«, je preslepila tamonjše sestre, da so otroka sprejele v zavod. Pred sodnikom je Donovan izjavil, da je rudom Irec, rimski katolik, po obrti strojniki, in da skrajno sovraži otroke. Živinska mati je pa izjavila: »Jaz ga nisem mogla pogledati! Nikdar ga nisem pestovala. Kadar sem ga pogledala, hotela sem ga umoriti. O, kako sem ga sovražila! Edino moj mož mi je ubranil, da ga nisem vrgla v peč. Upam, da ne porodim nikdar več.« »Kondajte, to zadostuje«, je rekel sodnik. »Slišal sem marsikatero hudodelstvo, ali kaj takega še ne. Poslušati vaju ne morem. Pojdita, kaznovati vaju nemorem, ker za take zločine še ni zakona; kaj takega se še ni zgodilo. Želim pa, da bi vaju mogel poslati v dosmrtno ječo.« Po naravi je materinska ljubezen do otroka — posebno do prvorojenčka — najbolj goreča ljubezen. Prava mati ljubi svojega otroka, le ta katoliška propalica je dejala: »Jaz ga nisem hotela pogledati! Te dni je bil pogreb na 401 N. Pavlina ulici. Zakonski dvojici Bart je umrl petorojenček. Gospa Mary Bart je sagrabila mrtvo dete ter branila pokopati je. Po pogrebu je izjavila: »Nihče razen mene ga ni dobil v roke, ljubila sem ga nad vse, ker je bil edini deček. Svoje življenje bi dala za njegovo. Se li potem čudite, da ga nisem hotela dati od sebe? Upam, da bodem še obdarjena z dečkom, ki mi umrlega nadomesti.« Družina Bart ne pripada k nobeni cerkvi in je sploh brezverska. Bode li še kdo trdil, da vera goti ljubezen? Kar je gospa Margerita Donovan storila, ne stori niti zver. Zveri so pa brez vere! Morda je ljubi Bog vse ustvaril, le »katolišča« ne?

Lujiza Michel. O tej nenavadni ženski se je lani že dvakrat raznesla vest, da je umrla ter so se ji že tudi pisali nekrologi. Dne 9 t. m. pa je res umrla v Marziju 72 let stara. Lujiza Michel se je rodila 20. aprila 1833. v gradu Vronsourt v okrožju Haute Marne. Bila je nezakonski otrok. Njen ded se je zavzel za njo ter jo dal dobro vzgajiti. Po dedovi smrti je odšla z materjo iz gradu ter vstopila v seminar v Chaumontu, pozneje pa v penzionat v Langresu, kjer se je izučila za učiteljico. Kmalu pa je pristopila k radikalni politični struji ter ni hotela prevzeti državne službe temuč je otvorila zasebno šolo v Audelomourtu. Življenje na držali pa ji je začelo kmalu presedati ter je šla leta 1856. v Pariz. Politična agitacija proti cesarstvu je tvorila prvi stadij njenega političnega delovanja. Obenem se je posvetila časnikiarstvu. Opozicijski listi so prihajali iz njenih rok, ki jih je ona pisala odličnim demokratom. Tudi nekaj revolucionarnih pesmi izvira iz one dobe Lujizinega življenja. Na javnih shodih, ki so se prirejali proti Olivierovemu ministertvu je nastopila prvič kot govornica. Ko je cesarstvo padlo, začela je Michel politično agitacijo proti republiki. Za časa komune je organizovala osrednji ženski odbor ter je osebno sodelovala pri uličnih bojih. Leta 1871. so jo postavili pred vojno sodišče. Pred sodniki je imela bojevito zagovor ter imenovala sodnike morilce. Obsojena je bila v prognanstvo na Novo Kaledonijo. Leta 1880. je bila pomiloščena ter se je vrnila v Pariz. Pri anarhističnih puntih leta 1883. je pomagala pleniti pariške pekarnice, vsled česar je bila obsojena v 6letno ječo. Preživela je dve leti v ječi ter pokazala dobroto svojega srca z obnavljanjem z globoko padlimi ženskami. Ko je začela pozneje v Lyonu zopet svoje anarhistično delovanje, zaprla so jo za nekaj časa v blaznico. Zadnjih deset let se ni toliko kazala več v javnosti. V svojem

govoru, pisanju in delovanju je bila ekatremna in fanatična kakor noben moški tovariš, sicer pa zelo usmiljenega in mehkočutnega srca. Nekoč je neki Lukas streljal na njo, toda jo le neznatno rani. Pri sodnikih pa je prosila za svojega napadalca, ki je res tudi dobil zelo milostno kazeno. Celo življenje je žvela v bedi in pomanjkanju, hodila je zelo slabo oblečena, ker je vse razdelila med reveže. Socialni demokratje so jo po celem svetu oboževali kot svetnico.

Zviti Kitajci. Glavni naselniški komisar Sargent, dobil je poročilo, da je čistaško zvezno sodišče spoznalo krivim Kitajca Sam Čoneja tihotapstva s svojimi rojaki, katere uvaža skrivaj preko kanadske meje. Zvezo je dobil Sargent tudi poročilo, da je velika porota mesta San Francisco vložila tožbo proti Kitajcu Lee Toy v Philadelphiji. Ko so pred letom dni v Chicago odprli neki železniški voz, opremljen z refrigeratorjem za meso, našli so v njem nekega mrtvega Kitajca. Potom preiskave se je potem dognalo, da je Sam Čee svoje rojake pošiljal v Zvezo in države vedno v tovornih železniških vozovih. Tako je tudi pomotoma omenjenega Kitajca dejal v refrigerator, kjer je zmrznul. Lee Toy iz Philadelphije je bil podjetnik kitajskega dela svetovne razstave v St. Louisu. Tako je importiral tudi večje število Kitajk v Zvezo in države, katere naj bi navidezno služile v kitajskem oddelku, dočim so v resnici služile le v nemoralne svrhe. Tudi so oblasti izvedele mnogo imen Kitajcev, kateri vsako leto obiščejo svojo domovino, se tam oženijo in se vrnejo. Svoja ženitna pisma imajo potrjena od ameriških konzulov. Kakor hitro so pa vrnejo v Ameriko, prisilijo svoje žene, da svojo ljubezen prodajajo po raznih večjih mestih.

Davek za postopače. Kakor drugod, manjka tudi francoski državni upravi vedno denarja. Niti pridobinski in dohodninski davek nista mogla napraviti ravnotežja. Zato je finančnemu ministru priskočil na pomoč dr. Huchard, član akademije za medicino v Parizu. Ta učeni profesor je izdelal načrt za nov davek. Njegova izvajanja pravijo, da je vsaka obrt, ki človeka preživlja, davku podvržena. Zato je neumevno, zakaj bi tisti, ki delajo iz lenobe obrt, smeli to obrt brez davka izvajati. Pri človeku, ki more živeti brez dela, je vendar sklepati na nekako blagostanje. Poudarja krivico, da morajo ljudje, ki delajo, plačevati od tega še davek, dočim bogatašem, ki nič ne delajo, ni treba nič plačevati. Tej krivici je treba že napraviti konec. In po njegovem razlaganju je lahko dognati, koga sadene novi davek: lenoba se sadenja tam, kjer neha delo.

Tihotapci v avtomobilu. Francoski carinski uradniki na belgijski meji so ustavili nekega dne zelo lep avtomobil, ki je pridiral po cesti ter hotel čez mejo. V trenutku pa, ko je avtomobil pritekel do meje, vrgli so mu uradniki pred prednja kolesa vrečo s peskom, in avtomobil se je moral ustaviti. Osebe, ki so sedele na avtomobilu so poskakale na tla ter zbežale. V avtomobilu so našli za 13.000 frankov belgijskega tabaka.

Koliko je veljalo odkritje Amerike? Na to vprašanje je odgovoril neki italijanski list po dokumentih, ki se hranijo v mestnem arhivu v Genovi. Kolumb je dobival plače letnih 1600 lir; oba kapitana, ki sta ga spremljala, sta dobivala po 900 lir. Mesto na ladji je dobivalo po 1225 lir mesečne plače. Oprema brodovja je veljala 14.000 lir. Skupni stroški za ekpedicijo, pri kateri se je odkrila Amerika, niso presegali 36.000 lir, a za tedanje razmere je bila to kolosalna vsota.

Skrivnostna smrt katoliškega duhovnika. Političnikroži vest, da se je v duhovski kazalnici v Mitterbergu na Gorenjem Avstrijskem zaprti kaplan Ivan Petran utopil. Petran je v socialnodemokratskih in vsenemških listih razkril senzacionalne stvari o linškem škofu Doppelbaueru. Škof je kaplana smrtno sovražil, a se ga tudi bal. Vsenemški listi pravijo naravnost, da se Petran ni sam usmrtil in zahtevajo, da se začne najstrožja sodna preiskava, češ, da sicer se bodo čule obsodbe proti tistim, ki so imeli interes na tem, da spravijo Petrana iz življenja.

Letina v Argentini. V argentinski republiki v južni Ameriki je bila letos izredno dobra letina. Računa se, da bo mogla dežela izvoziti skoro 2 in pol milijona tonelat pšenice, 2 in pol milijona tonelat koruze in 900.000 tonelat otrobov. Volne bo izvozila republika okolo 420.000 bal.

Bodoče življenje po mestih. Dr. Robert Thomson je predaval nedavno v Filadelfiji o bo-

dočnosti velikih mest. Kuhinje in peči bodo povsem izginile iz stanovanj, ker bo sobe ogrevala centralna kurjava, hrana pa se bo kuhala v skupnih centralnih kuhinjah. Le najnujnejše stvari se bodo kuhale doma s pomočjo cevi, ki bo napeljana v ta namen iz centralne kurilnice. Hiše se bodo snažile s posebnimi stroji, prah bodo pobrale pnevmatične sesalke. Na enak način se bodo snažile tudi ulice, in prah in nesnaga se bodo izvažala na deželo tako da bodo ljudje na kmatih morali hoditi v mesto, ako bodo hoteli skrbeti kdaj zdrav in čist zrak.

Spilača se. Profesor (na potovanju po Rimu je naletel na zelo razdrapanega prosjaka): »Oh ubogi mož, niti najpotrebnejše oblike ni mate! O le počakajte in pridite na Dunaj — tam vam bodem dal zelo dobre — stare hlače!«

Vdomačile se je navada, da zdravilne pripomočke, ki jih rabimo za mazanje, priporočamo tudi za vse bolezni, ki jih zdravimo na zunaj. Odlične vrednosti je vteravanje za protin in trganje po kosteh in naj bo torej priporočeno vsem, ki jih mučijo te bolezni, da za uterilo rabijo presenetljivo Zoltanovo mazilo. Tega svetovnoznanege mazila pa ne smemo zamenjavati z zdravili, ki jih poleg tisočev drugih bolezni priporočajo tudi za protin in revmatizem, ker je Zoltanovo mazilo porabno le samo za ti dve bolezni in v resnici presenetljive moči, zato je pa tudi tako razširjeno, da ga dobivamo že v vsaki večji lekarni.

Književnost

Novi Akordi. Izšel je sedaj 4. seštevek 4. letnika ter obsega šest skladb, in sicer dr. Benj. Ipavca »Gavoto« za klavir, E. Adamiča moški zbor »V samotah«, St. Premrla »Prošnjok« za en glas in orgle ali harmonij, dr. G. Kreka mešani zbor »Kanglica«; Jos. Procházke »Iz cikla »Karneval« I Promenada« za klavir, in E. Adamiča moški zbor »Zlata doba«. Cena: celo leto 8 K, pol leta 4 K 50 h, posamezne številke 2 K. Založba L. Schwentnerja.

Hrvatski preporod. Hirska doba 1836—1843. Napisal Guro Šurmin, sr. sveuč. profesor. U Zagrebu 1904. Tisk »Dioničke tiskare«. To je drugi zvezek znamenitega dela prof. Šurmina o hrvatskem preporodu. Zdaj imamo vsestransko pojasnjeno važno dobo o začetku hrvatskega narodnega prebujenja in o ilirski dobi. Pisalo se je o tem že mnogo. Prof. Šurmin ni samo spravil vse, kar se je že vedelo, v celotno sliko, marveč je nabral tudi ogromno mnogo novega materiala ter tako marsikako naposled stvar popravil in marsikaj doslej popolnoma novega spravil v javnost.

Telefonska in brzojavna poročila

Dunaj 17. januarja. Ministrski predsednik Gautsch je danes konferiral s poslancema dr. Ferjančičem in dr. Skedlom.

Dunaj 17. januarja. V otvoritveni seji poslanske zbornice se oglasi ministrski predsednik Gautsch in poda posebno izjavo o svojem programu. Prezident grof Vetter skliče še pred sejo klubove načelnike, da se z njimi dogovori, kako naj se od stranijo nujni predlogi, ki bi se morali po pravilniku rešiti prej, nego pride dnevni red na vrsto.

Dunaj 17. januarja. Slovanske opozicijske stranke imajo v ponedeljek skupno posvetovanje o svojem postopanju v parlamentu.

Dunaj 17. januarja. Na severni železnici se je zgodila nesreča. Zadnji voz brzovlaka Praga-Dunaj je padel z nasipa šest metrov globoko. Šest potnikov je smrtno nevarno ranjenih, 17 jih je lahko ranjenih.

Požun 17. januarja. V palači nadvojvode Friderika je nastal ogenj, ki je povzročil veliko škodo.

Berolin 17. januarja. Iz Essena se poroča, da štrajka sedaj 91.011 delavcev.

Petrograd 17. januarja. V Putilovljevih tovarnah je ustavljeno vse delo, ker štrajka vseh 12.000 delavcev.

Rusko-japonska vojna.

London 17. januarja. »Daily Mail« poroča: Rusi so se začeli počasi pomikati od Mukdena

proti jugu. Miščenkovi kozakov je en del srečno prišel nazaj v ruski tabor, kje je drugi del, se ne ve.

London 17. januarja. General Miščenko se je vrnil od svojega poezda proti Njučvangu. V bojih z Japonci je bilo 300 mož ranjenih in ubitih.

Petrograd 17. januarja. Kurapatkin brzojavlja carju, da so 13. t. m. ruski prostovoljci naskočili japonsko predstražo in jo razbili.

Odprto pismo*)

velečasitemu gospodu duhovniku kuratije trnske v Trnju pri Sv. Petru.

Po smrti mojega očeta došlo mi je na uho več razaljavih govoric o pokojniku.

No, jaz še neizkušen mladenič nisem nikakor mogel verjeti, da se dobijo tako hudobni ljudje, posebno pa še med božjimi namestniki, kateri vedoma neresnico med ljudstvom širijo.

Na ta način seveda tudi mrtve blatiijo, kateri so v svojem življenju imeli edino napako in ta je: da niso hoteli trobiti v pogubonosni rog klerikalne stranke. Iz časopisov šele sem zaznal, da je to istina, in sicer žalostna istina, dejstvo, katero pojasnijo dovolj, s kakimi sredstvi se bori takozvana »katoliška« stranka, katera pa zasluži vse prej kakor to ime.

Sicer pa bodite uverjeni, da ne morete škodovati na ugledu ne mojemu pok. očetu, ne njegovim rodbini, ljudstvo dovolj pozna nas i Vas. V Vašem in v interesu Vaše stranke pa je, da se znalo bolj ravnote po reku: »Diligite veritatem, filiam Dei.« Pričakajoč odgovora bilježim z odličnim spoštovanjem

Milan Žnidaršič,

(212) sin pok. Ivana Žnidaršiča.

Matenja vas, 14. jan. 1905.

Zavarovalne vesti.

„JANUS“

vzajemni zavod za zavarovanje življenja na Dunaji.

L. Wipplingerstrasse št. 30.

V IV. četrtletju 1904 je bilo vloženih 3933 zavarovalnih ponudb z zavarovalno vsoto okroglo K 5.129.000.—, izmed katerih je bilo izdanih 3693 polic za zavarovalno vsoto K 4.286.000.—.

Od pričetka leta je bilo 14.659 zavarovalnih ponudb s kapitalom K 20.569.000 v obravnavi. Polic se je izgotovilo v znesku nad 17.094.000.

V IV. četrtletju zapadle zavarovalne premije in pristojbine, kakor tudi obresti od glavnice so znašale okroglo K 1.322.000.—, od 1. oktobra 1904 do današnjega dne prijavljena izplačila iz l. 1904 K 580.000.—.

V letu 1904. vpisalo se je na premijah, pristojbinah in obrestnih prejemkih K 5.093.000 — na zapadlih plačilih K 2.253.000. — Od obstanke zavoda se je izplačalo K 66.065.000. 217

Nadaljna pojasnila daje in zavarovalne ponuobe sprejema

Filijalka „Janusa“ za Štajersko, Koroško in Kranjsko v Gradcu, Janushof.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Umri so v Ljubljani:

Dne 9. januarja: Valentin Mazgon, premar, 63 let, Mostni trg 24, pljučnica.

Dne 10. januarja: Anton Hlebš, dmnar, 21 let, Dolenjska cesta 22, je bil poškodovan na glavi. — Agata Katarina Wipplinger, usmljenka, 72 let, Radecega cesta 11, ostarelost. — Ivan Bricej, tehnični uradnik, 27 let, Tržaška cesta 31, jetika. — Marija Schön, uradnikova vdova, 75 let, Ja ljeve ul. 2, nadoba.

Dne 13. januarja: Franja Fertuna, delarjeva vdova, 82 let, Dunajska cesta 19, Bronchitis chron. — Ana Sever, stelarjeva hči, 14 mes., Konjušne ul. 1, pljučnica. — Josip Orel, delavec, 34 let, Radecega cesta 11, Dementia. — Ivan Avbel delavec, 41 let, Radecega cesta 22, jetika. — Fran Trtak, deželni blagajnik, 60 let, Cerkvene ul. 1, Pneumonia.

Dne 14. januarja: Adolf Suhadobnik, delavčev sin, 7 mes., Sv. Jakoba trg 4, Eclampsie. — Anton Pobeška čevljarjev sin, 2 in pol leta, Francova nabrežje 1, pljučnica.

Dne 14. januarja: Fran Barle, delavec, 66 let, Velike šolarske ul. 1, pljučnica. — Josip Melik, posestnik, 81 let, Črna vas, 18, neduha.

Dne 15. januarja: Klementina Jakša, gostinja, 66 let, Japljeve ulice 2, Vitium cordis.

Dne 16. januarja: Neža Hafner, poštnega sluga vdova, 79 let, Gradišče 6, naduha.

V hiralnici:

Dne 8. januarja: Terezija Skedl, gostinja, 71 let, ostarelost.

V deželni bolnici:

Dne 8. januarja: Uršula Dolinar, gostinja, 79 let, ostarelost.

Dne 9. januarja: Stefanija Rešek, delarjeva hči, 4 in pol leta, Combustio.

„Le Griffon“
najboljši cigaretni papir.

46 Dobiva se povsod. 671

Proti prahajem, luskinam in izpadanju las
deluje najboljša priznana
Tanno-chinin tinktura za lase
 katera okrepuje lasišče, odstranjuje luske in preprečuje izpadanje las.
 1 steklenica z navodilom 1 K.
 Razpošilja se z obratno pošto ne manj kot dve steklenici.
 Zaloga vseh preizkušenih zdravil, medic. mil, medicinal. vin, specialitet, najfinjših parfumov, kirurških obvez, svežih mineralnih vod i. t. d.
Dež. lekarna Milana Leusteka
 v Ljubljani, Resljeva cesta št. 1
 poleg novozgrajenega Fran Jožefovega jubil. mosta 21-2

Meteorologično poročilo.
 Višina nad morjem 306-2. Srednji uradni tlak 756-0 mm

Januar	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
16	9. zv.	742.0	-11.3	brezvetr.	jasno
17.	7. zv.	740.6	-15.6	sl. sever	jasno
	2 pop	738.2	-9.1	sl. jz.ah.	oblačno

Srednja večerajšnja temperatura: -11.3°
 normale: -26°. Padavina 0.0 mm.

Borzna poročila.
 Ljubljanska
 „Kreditna banka“ v Ljubljani.
 Uradni kurzi dne, borze 16. januarja 1905.

Naložbeni papirji.	Denar	Blago
4% majeva renta	100-25	100-45
4% srebrna renta	100-25	100-45
4% avstr. krona renta	100-30	100-50
4% zlat	119-60	119-80
4% ogrska krona	98-75	98-95
4% zlat	118-75	118-95
4% posojilo dežele Kranjske	99-50	101-—
4% posojilo mesta Sp. et	100-—	101-—
4% Zadar	100-—	100-—
4% bos. herc. žel. pos. 1902	101-19	102-—
4% češka dež. banka k. o.	100-—	100-40
4% z. o.	100-—	100-50
4% zst. pisma gal. d. hip. b.	101-40	102-40
4% pešt. kom. k. o. z.	107-40	108-40
4% 10% pr.	100-10	101-—
4% zst. pisma Innerst. hr.	100-10	101-—
4% 10% ogrske cen.	100-50	101-20
4% dež. hr.	100-—	100-90
4% z. pis. ogr. hip. ban.	100-—	100-90
4% obl. ogr. lokalnih žel.	100-—	101-—
4% obl. češke ind. banke	100-75	101-75
4% prior. Trst-Poreč lok. žel.	99-—	100-—
4% prior. dol. žel.	99-50	100-—
4% juž. žel. kup. 1/2 1/2	321-50	323-50
4% avst. pos. za žel. p. o.	100-60	101-50

Srečke.
 Srečke od 1. 1880^{1/2} 187-— 189-—
 „ 1864 274-— 279-50
 „ tizske 164-50 166-50
 „ zem. kred. I. emisije 307-— 317-—
 „ „ II. 299-— 308-50
 „ ogr. hip. banke 275-— 281-—
 „ srbske a frs. 100-— 98-— 102-—
 „ turške 135-75 136-75
Basilika
 srečke 20-90 21-90
Kreditne
 Inomoške 477-— 487-—
 Krakovske 78-— 82-—
 Ljubljanske 88-— 92-—
 Avst. rud. križa 67-— 71-50
 Ogr. 54-— 56-80
 Rudolfove 28-95 29-95
 Salcburske 65-— 69-—
 Dunajske kom. 74-— 77-—
 526-— 536-—
Delnice.
 Južne železnice 90-75 91-75
 Državne železnice 651-25 652-25
 Avstr.-ogrske bančne delnice 1634-— 1644-—
 Avstr. kreditne banke 680-75 681-75
 Ogrske 798-— 799-—
 Živnostenske 250-— 250-75
 Premogokop v Mostu (Brüx) 678-— 679-50
 Alpinske motan 520-50 521-50
 Prške žel. ind. dr. 2491-— 2501-—
 Rima-Murányi 534-50 535-50
 Trboviške prem. družbe 306-— 308-—
 Avst. orožne tovr. družbe 536-— 540-—
 Češke sladkorne družbe 189-— 193-—
Valute.
 C. kr. cekin 11-35 11-39
 20 franki 19-09 19-12
 20 marke 28-48 28-56
 Sovereigns 28-92 29-—
 Marka 117-47 117-67
 Laški bankovci 95-40 95-60
 Rublji 253-50 254-50
 Dolari 4-84 5-—

Žitne cene v Budimpešti.
 Dne 17. januarja 1905.
Termin.
 Pšenica za april za 100 kg. K 19-54
 Pšenica „ oktober „ 17-18
 Rž „ april „ 15-32
 Koruza „ maj „ 14-82
 Oves „ april „ 14-02
Efektiv.
 Nespremenjeno.

Matej Cerar
 danes zjutraj ob 6. uri po dolgi, mučni bolezni, previden s svetotajstvi za umirajoče, v 66. letu starosti mirno v Gospodu zaspal.
 Tupo dragega rajnika se bodo v sredo, dne 18. t. m. ob 1/4 4 uri popoldne v mrtvašnici deželne bolnice svečano blagoslovilo in potem poneslo na pokopališče sv. Krištofa k večnemu počitku.
 Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah. 2x0
 Dragega pokojnika priporočamo v blag spomin in molitev.
 V Ljubljani, 17. jan. 1905.
Žalujoči ostali.

Zahvala.
 Za premoške dokaze iskrenega sočutja ob prerani smrti našega predragega soproga, oziroma očeta, starega očeta, tasta, svaka in strica, gospoda
Fra Trtnika
 deželnega blaginjaka, pos. stnika, načelnika močvirskega odbora itd.
 kakor tudi za darovane krasne vence ter mnogobrojno spremstvo k poslednjemu počitku najtopleje zahvaljujemo vse sorodnike in znance.
 Dolžnost nam je zahvaliti visoki deželni odbor, sl. mestni zastop, odbor Mestne hranilnice, močvirski odbor, načelnika in odbornike Obrtnega pomožnega društva in dr. obrtnike kakor tudi vse gospode tovariše rajnega Iskreha zahvala deputaciji „Ljubljanskega Sokola“ in gg. pevcem sl. društva „Glasbene Matice“, za ganljivi žalostni pred hro žalo in v cerkvi. Če kdo naših cenjenih prijateljev in znancev pomotoma ni prejel obvestila o smrti, naj nam blagohotno oprsti. 221
Žalujoči ostali.

Zahvala.
 Ob boleznih in smrti našega nepozabnega soproga, oz. našega očeta, tasta, brata, strica in svaka, gospoda
Fran Ksav. Finz
 dež. okrožnega in sodnega zdravnika, zdravnika c. kr. glavne tobačne tovarnice v p. mešč. mesta Ljubljanskega itd.
 se najiskrejeje zahvaljujemo vsem, ki so nas tolažili v dnevih bridkosti in ki so pokojniku v tako obilnem številu izkazali poslednjo čast.
 Posebno se pa še najvda neje zahvaljujemo prebлагородnim gg. dež. sod. predsedniku A. Levičniku, podpredsedniku J. Pakju s svetniki in uradniki c. kr. dež. sodišča, županu I. Hribarju z občinskimi svetniki in magistratnimi uradniki, gg. zdravnikom, stotniku ognjeasceve gdu. Strielja z vsemi ognjeasci in Reševalnemu društvu, telovadnemu društvu „Sokol“, pevskemu društvu „Slavec“ za genljivo petje, Društveni godbi in vsem plemenitim darovalcem prekrasnih vencev.
 V Ljubljani, 17. jan. 1905.
Rodovini Finz in Pirc.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.
 Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

Službo
 v špecerijski trgovini išče izvežbana gospica. 214-1
 Naslov pove uprav. „Slov. Naroda“.

Trgovski prostori
 s štelazami za trgovino z meš. blagom, vzamem takoj za več let v najem.
Oroslav Fugina, trgovec
 237-1
Domžale.

Soliden mladenič
 dobro izurjen v vseh pisarniških opravilih in v mnogih drugih strokah, z dobrimi sprichevali, išče primerne službe.
 Več pove upr. „Sl. Nar.“ 218-1

Učenec
 poštenih staršev, ki ima veselje do dimnikarske obrti, se takoj sprejme. Istotam se sprejme tudi pomočnik.
 Naslov pove upravništvo „Slov. Naroda“. 216-1
Naprodaj so razne papige in kardinali
 na Karlovski cesti šte. 6 pri g. Puchu. 211-1
 Tam se tudi lahko ogledajo. Prijatelji ptičev se vlnudno vabijo.

Varni ženi!
 Za vsako vodovino važno! Zastavljeno kotilo o premoženem blagoslovu z otroki razpoka s prepihi več tisočev zahalnih pism tajno za 50 h v avst. smukih goga A. KAUPA Berlin S. W. Lundenstrasse 54.

Pravkar izšlo:
Janez Trdina.
 Verske bajke, stare in nove. Bajke in povesti o Gorjancih. Zbranih spisov knjiga 2. 23-7
 Ko je bil začel Trdina v 1. letniku „Ljubljanskega Zvona“ 1. 1881. pričevati svoje bajke in povesti, je ostrmel slovenski svet nad bogato zakladnico domišljije naroda, bivajočega ob dolenskih Gorjancih, začudil pa se je tudi nad obliko, v kakršni jih je pisatelj podajal. Snov, slog, jezik, vse je bilo pristno narodno. Nabirajoč narodno blago in pričujoč ga širšemu svetu, ponarodnel je pisatelj sam. Trdinove spise priporočamo z mirno vestjo kot najlepši književni dar, in sicer:
 „Bahovi huzarji in Iliri“ broš. 3 K, s poštnino 3 K 20 v. eleg. vez. 4 K 50 h, s poštnino 4 K 70 h.
Verske bajke in povesti o Gorjancih. I. broš. 2 K, s poštnino 2 K 10 h, eleg. vez. 3 K 20 h, s poštnino 3 K 40 h.
 Dobiva se v založništvu
Lav. Schwentnerja
 v Ljubljani Prešernove ulice 3.

„SLAVIJA“
 vzajemna zavarovalna banka v Pragi. Rez. fondi: 29,217,694-46 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 73,324,623-17 K.
 Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko, narodno upravo.
 Vsa pojasnila daje:
Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej bančni hiši v Gospodskih ulicah šte. 12.

Stenografinja
 ki je že skoro 3 leta delovala v odvetniški pisarni, išče službe. Gre tudi na deželo.
 Po udbe pod „Stenografinja“ na upravništvo „Slov. Naroda“. 210-1

Sprejme se takoj mlad in soliden 206-1
natakar
 (jutranji zaračunovalec)
 v kavarni „AUSTRIA“.

Na citre 204-1
 poučuje
Josip Omulec, star.
 učitelj na citre
 v Ljubljani, Mestni trg 10 II. nadstropje.
 Prijave od 1.—3. popoldne.

Pijte
Klauerjev
Triglav
 „najzdravejši vseh likerjev.“

V Vodnikovi hiši v Šiški se odda za februar lepo
stanovanje
 z balkonom; takoj pa se odda
malo stanovanje
 dalje 213-1
velik prostor
 za trgovino z moko in
mal prostor za obrtnika.
 Naprodaj je tudi
blagajna in steklena stena.
 Več pove Jos. Vodnik v Šiški.

Jamajka
 rum
 znamka: „Santa Elena“
 3683-7
 brez vsakršnega umetnega aroma ali parfuma.
 Dobiva se po boljših špecerijskih in delikatesnih trgovinah in drogerijah.

O bžalujem, da sem doe 11. januarja t. l. razžalil v železniškem kupeju gospoda Maksa Japelna, trgovca iz Logatca.
 205
Iv. Sch.

Učenec
 se sprejme takoj v špecerijsko trgovino v Ljubljani.
 Naslov pove upravništvo „Slov. Naroda“. 145-3

Kontoristinja
 zmožna slovenščine, nemščine in stenografije, ki je dovršila trgovski tečaj, išče primerne službe.
 Ponudbe pod „F—150“, poste restante, Ljubljana. 209

Izvežbana prodajalka
 izučena manufakturne in špecerijske stroke, ki je zmožna samostojno voditi trgovino in zamore nekaj kavcije položiti, se sprejme mesca aprila t. l. Ponudbe pod šifro „Filijalka 101“ na upravništvo „Slovenskega Naroda“. 192-2

I. vrste manipulacijska hiša v Warnsdorfu išče
potnika
 iz te stroke za Kranjsko, Koroško in Spod. Štajersko. Stalno mesto. Poljubni domile.
 Ponudbe pod šifro J. T. uprav. „Slov. Naroda“. 199

Kovačnica
 s potrebno kovaško opravo in prijetnim stanovanjem se pod zelo ugodnimi pogoji odda takoj ali po dogovoru v najem spretne oženemu kovaču, ki ima koncesijo za kovaško obrt.
 Ponudbe sprejema Karel Lenče, posestnik in vin. trgovec na Laverici pri Ljubljani. 178-3

Hišnik
 mlajši, oženjen, brez otrok ali le z malo otroci, se takoj sprejme.
 Isti bi moral biti pripraven za služabniška in pisarniška opravila. Žena pa bi lahko opravljala postranski posel kot perica ali kaj enacega. Stanovanje bi imel prosto. Drugi pogoji po dogovoru. — Samo pisemne ponudbe pod „Hišnik“ sprejema upravništvo „Slov. Naroda“. 181-2

Tvorniška **znamka.**
Za orodja s to znamko se jamči v polni meri!
 žage, pile, dleta, klinje za oble in vse drugo orodje, izvrstne, že 30 let preizkušene kakovosti.
 — Prodaja se le trgovinam. —
Rihard Arns
 Remscheid na Nemškem
 Küniglstrasse. 29-3

Zavaruje poslopja in premoženje proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škodo cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.
 Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnkoristne namene.

Higieniško
razpraševanje
stanovanj, tovarniških lokalitet itd.
Telefon šte. 155.

Vacuum Cleaner
Peter Matelić
 zavod za snaženje stanovanj
Ljubljana **Ljubljana**
Skofje ulice št. 14.

Preproge,
pohištvo
se sprejema za snazhenje in shranjevanje.
Telefon šte. 155.

Važno za lastnike konj!

Znatni uspeh, ki so ga dosegli izvrstni kvaleteti trdnih konjskih plah za gospodarstvo pri p. n. kmetovalcih, ekonomih, graščakih itd. in za kar sem dobil na stotine zahvalnih pisem, mi je povod, da ponudim tudi letos nastopne izvrstne plahete, debele, gorke in jako trdne:

A rjave konjske plahete z rdečrumenimi bordurami 150 x 200 komad K 4 —
B gospodarske konjske plahete izvrstne kvalitete, 150 x 200, komad K 5 —
C Double volnate graščinske plahete 150 x 200, komad K 7-50

Razpošiljanje po povzetju:
M. RUNDENKIN, Dunaj IX., Berggasse Nr. 3. 3271 5

Vsak dan sveže

pustne krofe

priporoča slaščičarna

Jakob Zalaznik

Stari trg št. 21.

Fillijalke:

Glavni trg št. 6 78-5
Sv. Petra cesta št. 27.

Cailler

Najslasnejša švicarska mlečna čokolada.

Dobiva se povsod!

J. BUZZOLINI

delikatesna trgovina
v Ljubljani.

Mehanik

Ivan Škerl

stanuje samo

Opekarska cesta št. 38.

Šivalni stroji po najnižji ceni.

Stelikle in v to stroko spadajoča popravila izvršuje prav dobro in ceno.

Pneumatik gld. 4-50.

A. KRACZMER zaloga klavirjev

Ljubljana Sv. Petra cesta 6.

priporoča popolno zalogo kratkih klavirjev, mignonov in pianin

najbolj renomiranih firm po najnižjih cenah. Preigrani klavirji, solidno in stanovitno prenarejeni so vedno v zalogi.

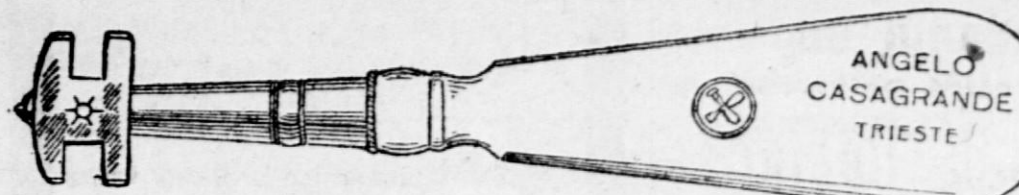
Edino zastopstvo za Kranjsko firm: L. Bösendorfer, c. kr. dvorni in komorni izdelovalec klavirjev na Dunaju; Br. Stingl, c. kr. dvorna zalagatelj na Dunaju.

Klavirji se popravljajo, ubirajo in izvršuje se podlaganje z usnjem strokovnjaško in preiskrbo in računanje najcenejše.

Diamanti za rezanje stekla

Nad 10 000 komadov v zalogi.

Vsak komad je zjamčen. Razpošiljatev tudi posameznih komadov po povzetju. Originalne tovarniške cene.

po K 1-80, 2-40, 3-—, 4-—, 5-—, 6-—, 8-—, 10-—, 15-—, 20-—, 30-—.

ANGELO CASAGRANDE v Trstu, Portici di Chiozza 1. Telefon 994.

Mednarodna panorama.

Razstavljeno samo do četrta, 19. t. m.

Krasno potovanje Amerika. Kalifornija.

Nihče naj ne zamudi ogledati si te naravne krasote.

Severna Amerika in Kalifornija sta razdeljeni na deset raznih rerij. Vsak teden druge dežele. V vseh državah, kjer so panorame, so te razstave jako priljubljene. Na Dunaju so jih člani vladarske hiše opetovano odlikovali s svojimi obiskom; v Draždanih sta si jih saški veličanstvi ogledali z največjim zanimanjem. Prav posebno so tudi odlična šolska vodstva pripoznala veliko naobrazovalno vrednost razstav in so izpodbijala učence vseh razredov, naj zabavajo vanje. Tudi časnikarstvo se je kar najprijazneje zavzelo za razstave; nad 2000 časniških poročil polnih hvale, izpričeval in priznava svedoči o njih izvrstnosti in bogastvu. Nordd. Ztg. pravi n. pr. med drugim: „Malokomu je usojeno, da vidi v istini veličastnost prirode od samotnega pragozdnega drevesa do Prebiških vrat, ki so nam bližja, najbolj sloveča mesta in stavbe vseh časov — tiste spomenike človeštva, ki govorijo ljudem. Tistim, ki ne morejo prijeti za potno palico, je v tej panorami dovolj nadomestila, zlasti tudi vsem onim, ki so potovali in hočejo lepote, ki so jih videli, zopet videti v najvišji prirodnosti itd.“

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Beljaku.

Izvod iz voznega reda.

Veljaven od dne 1. oktobra 1904. leta.

ODHOD IZ LJUBLJANE juž. kol. PROGA NA TRBIŽ. Ob 12. uri 24 m. ponoči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marije v. Hebe, Francove v. Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 54 m. dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal Solnograd, Lend-Gastein, Zell am See, Inomost, Bregenc, Curich, Zeneva, Pariz čez Amstetten na Dunaj. — Ob 3. uri 56 m. popoldne osebni vlak v Trbiž, Šmohor, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marije v. Hebe, Francove v. Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 10. uri ponoči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo (Trst Monakovo direktni voz I. in II. razreda). — **PROGA V NOVO MESTO IN KOČEVJE.** Osebni vlaki. Ob 7. uri 17 m. zjutraj v Novo mesto, Stražo, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m. pop. istotako. — Ob 7. uri 8 m. zvečer v Novo mesto, Kočevje. — **PRIBOD V LJUBLJANO** juž. kol. PROGA IZ TRBIŽA. Ob 3. uri 23 m. zjutraj osebni vlak z Dunaja čez Amstetten, Monakovo, Inomost, Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Ischl, Aussee, Ljubno, Celovec, Beljak (Monakovo-Trst direktni voz I. in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m. zjutraj osebni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 10 m. dopoldne osebni vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipsko, Prago (direktni voz I. in II. razreda), Francove v. Prago, Karlove v. Hebe, Marije v. Hebe, Plzen, Budejovice, Solnograd, Linc, Steyr, Pariz, Zeneva, Curich, Bregenc, Inomost, Zell am See, Lend-Gastein, Ljubno, Celovec, Šmohor, Pontabel. — Ob 4. uri 44 m. popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthal, Beljaka, Celovca, Monakova, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 44 m. zvečer osebni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Šmohorja, Celovca, Pontabla, čez Selzthal in Inomosta, Solnograda čez Klein-Reifling, iz Steyra, Lince, Budejovice, Plzna, Mar. varov, Hebe, Francovih varov, Prage in Lipskega. — **PROGA IZ NOVEGA MESTA IN KOČEVJA.** Osebni vlaki: Ob 8. uri 44 m. zjutraj iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m. popoldne iz Straže, Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 35 m. zvečer istotako. — **ODHOD IZ LJUBLJANE** drž. kol. V KAMNIK. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 7. uri 10 m. zvečer. — Ob 10. uri 45 m. popoldne samo ob nedeljah in praznikih in le oktobra. — **PRIBOD V LJUBLJANO** drž. kol. IZ KAMNIKA. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m. zjutraj, ob 10. uri 59 m. popoldne, ob 6. uri 10 m. zvečer. Ob 9. uri 55 m. ponoči samo ob nedeljah in praznikih in le oktobra. — Čas prihoda in odhoda je označen po srednjeevropskem času, ki je za 2 min. pred krajevnim časom v Ljubljani. 1

Ples

specialitete: bela krila, beli svilnati etamini, suknene bluže in salonske obleke, fraki in izprehodnje suknje samo v „Angleškem skladišču oblek“.

Z odličnim spoštovanjem

O. Bernatovič v Ljubljani.

Lepota stasu

je najodličnejša ženska mikavnost, ki se narava v njej ne kaže razsipa. Damsko bo torej radost izvedeti, da se dobi docela preprosto sredstvo, ki na nežen način sili naravo, da je v tem pogledu nekoliko bolj radodarna. To sredstvo, boljšim damam že znano, obstoji v porabi iznajdbe slovitega italijanskega kemika iz večkrat očiščenega izvlečka 72 rastlin napravljenega pristinega Adonisovega mila

ki so ga odobrili znameniti zdravniki, in ki ima v resnici lastnost, da nedrži razvije in popravi, celice utrdi štrleče kosti na ramah zalije, in oblike prsi splošno in naravnost odebeli.

Adonisovo milo učinkuje oživilajoče, osvežuje polt, polepša lica in splošno pomladi vse truplo. To milo lahko rabijo vsakršne osebe, razvijajoče se devojke in popolnoma dorele dame, pa tudi slokim, suhim možskim služi dobro.

Adonisovo milo se rabi na zunaj brez izpreminjanja hrane ali življenja, učinkuje le tako, da ga koža varkava vase in zdravju ni škodljivo, kakor druga notranja sredstva.

Adonisovo milo razpošiljajo z natančnim navodilom v kosih po 250 gr — Za enkratno lečenje je treba vsaj 3 kosov. Karton s 3 kosi stane K 10, 6 kosov K 14, 12 kosov K 34, poštne in carine prosto po povzetju ali če se denar naprej pošlje.

Naročila naj se pošiljajo edinemu upravičenemu tvorničarju

LODOVICO POLLAK v MILANU (Italija).

Pisma stanejo 25 h, dopisnice 10 h. Dopisuje se v vseh jezikih.

RIESSNERJEVE PEČI

Priznana prva znamka!

Po znamenitih patentih tehnično, kakor tudi higijenično najidealnejši kurilni sistem.

Originalni varstveni regulator.

Upravna se lahko od stopinje do stopinje

Iztok plinov in eksplozije popolnoma izključene.

Velika izbira po vseh cerah. Pazite natančno na ime „RIESSNER“ in ne pustite se premetiti k nakupu manj vrednih posnetkov. 3391-10

Ernest Hammerschmidt naslednik

MADILE, WUTSCHER & Ko.

Ljubljana, Valvazorjev trg št. 6.

C. kr. priv.

tovarne za platneno, namizno in damastno blago

NORBERT LANGER & SINOVI

Šternberk, Oskau, D-Liebau in Hronov n./M.

Zaloga pri

Anton Šarcu v Ljubljani

Sv. Petra cesta št. 8

specialna trgovina z opremami za neveste.

Vsi izdelki se prodajajo po tistih cenah, kakor v tovarni sami.

1289-37

Salon

za moderne damske klobuke *

Henrik Kenda

v Ljubljani

Mestni trg št. 17.

Damski klobuki

za sezono 1904/1905.

Svoj bogato ilustrovani cenovnik nakičenih damskih klobukov za 1904/1905 pošiljam gratis in franko. Poprave se izvrše hitro in kulantno.

Najnižje cene

Največji izbor

Preobleke

Popravila

L. Mikusch

tovarna delavica

Ljubljana, Mestni trg.

1870 Ustanovljeno 1870

Trgovina s perilom in modnim blagom

C. J. HAMANN

priporoča naslednje predmete:

KLOBUKE

volnene, dlakaste, svilene, plišaste za gospode in dečke

iz tovarn ces. kralj. dvornih dobaviteljev

Viljema Plessa na Dunaju in Josipa Pichlerja sinov v Gradcu.

Kravate

(vedno jih je nekaj tisoč v zalogi)

v izberi, okusu in ceni brez konkurence.

Za počteno postrežbo jamči firma

J. C. HAMANN

na Mestnem trgu št. 8

dobavitelj perila c. in kr. Visokosti, raznih častniških uniformiranj, zavodov itd.

2975-15

Vin de Champagne.

Kleinoscheg

DERBY SEC

izdelek prve vrste, zjamčeno

napravljen iz francoskih vin

priporoča 3881 6

A. Stacul

v Ljubljani.

